РАҲБАРЛИК ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА ЯҚИНЛАШСИН!

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

9-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 237 (2270),
28 НОЯБРЬ
ЧОРШАНБА
1962 ЙИЛ
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИГА ПАРТИЯ РАҲБАРЛИГИНИ ҚАЙТА ҚУРИШ, МАМЛАКАТДА ПАРТИЯ-ДАВЛАТ ВА ЖАМОАТ КОНТРОЛИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ СОҲАСИДА БЕЛГИЛАНГАН ТАДБИРЛАРНИНГ ТУРМУШГА ТАТБИҚ ЭТИЛИШИ КОММУНИСТИК ЖАМИЯТ ҚУРИЛИШИНИНГ УЛУҒВОР ПРОГРАММАСИНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ПАРТИЯМИЗНИНГ, ХАЛҚИМИЗНИНГ КУЧИГА-КУЧ ҚЎШАДИ.

Н. С. ХРУЩЕВ.

ОЙДАН ЁРУҒ ЮЗИМИЗ

ХАЛҚ ТЕРМАЛАРИДАН

«Ленин» колхоз қизимиз,
Даланинг юлдузимиз.
Меҳнатни сара қилиб,
Ойдан ёруғ юзимиз.
Салом айтиб юбордим
Кремлнинг нурига,
Ленин орденин таққан,
Колхоз баҳодирига.
Мирзачўлнинг даласи
Кўкаламзор десангчи.
«Ленин» колхоз боғидан
Гуллар териб берсангчи.
Мажлисга кеч
қолмайлик,
Ёрим тез бўлақолгин.
Ленин орден ярашар,
Кўксингга тақиб олгин.

Бу қўшиқни Музайяна АЛАВИЯ ва Шаҳзода ХЎЖАЕВАЛАР ёзиб олган.

ИШЧИНИНГ РЕЗЕРВИ

«Ташсельмаш» заводи коллективи пахта териш машинаси тайёрлашга сарфланадиган меҳнатни бу йил ўттиз процент камайтирди. Етти йилликнинг биринчи йилидагига қараганда бу агрегатларни ишлаб чиқариш корхонада ўн баравар кўпайди. Бу ютуққа кўп жиҳатдан меҳнат унумдорлиги ўсганлиги туфайли эришилди.

Машинасозлар ишлаб чиқаришдаги резервларни тинимсиз излаб топмоқдалар. Эскириб қолган иш нормаларини қайта кўриб чиқиш учун совуқ усулда пресслаш цехида бошланган ҳаракат кенг қулоч ёймоқда.

Цех коллективи КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми олдидан меҳнат вахтасида туриб ишлай бошлаган кунларда бу ерда ишчилар учун ташкил этилган иқтисодий тўгаракнинг навбатдаги машғулоти бўлиб ўтди. Машғулотдан кейин улар бригада коллективлари ўртасида резервлар тўғрисида суҳбат ўтказдилар. Ўктам Рисқулов бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси нормани қайта қараб чиқиш таклифини биринчи бўлиб ўртага ташлади. Бу бригада маъмуриятга мурожаат қилиб, нормаларни ўн процент оширишни илтимос қилди.

Бошқа бригадалар ҳам Ўктам Рисқулов бошлиқ бригадага эргашди, сўнгра эса, бу ажойиб ташаббус бошқа цехларга ҳам тарқалди. Энг йирик 15-механика цехида бу ташаббусга Вадим Мельников бошчилигидаги автоматчиларнинг коммунистик меҳнат бригадаси қўшилди.

Тез орада темирчилик-пресс ва электр пайванд цехларида ва бошқа цехларда уларнинг издошлари пайдо бўлди. Асосий-йиғув цехида бўлиб ўтган йиғилишда коллектив қарор чиқарди, унда маъмуриятдан амалдаги нормаларни ўртача 8—10 процент ошириш илтимос қилинди. Айрим-айрим кишилардан ҳам шундай аризалар тушмоқда.

«Ҳар бир ишчининг ўз резерви бор» — Никита Сергеевич Хрушчевнинг Марказий Комитет ноябрь Пленумида қилган докладида айтилган мана шу сўзларни пропагандистлар ва агитаторлар ҳар бир ишчининг онгига сингдирмоқдалар. (ЎзТАГ).

ТАСС кечки телеграф лентaларидан

БМТга ТАШРИФ

НЬЮ-ЙОРК. Бу ерда меҳмон бўлиб турган СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян 26 ноябрь кечқурун Бирлашган Миллатлар Ташкилотига бориб, БМТ бош секретари вазифасини бажарувчи У Тан билан суҳбатлашди.

□ □ □

ЖОНАЖОН ҚИРҒОҚДА

ГАВАНА. Кеча Гавана портида совет пассажир кемаси «Балтика» лангар ташлади. У Совет Иттифоқида бир йил таълим олган Куба ёшларидан уч юз саксон тўққиз кишини ўз юртига олиб келди.

□ □ □

ЯПОН СОЦИАЛИСТЛАРИ СЪЕЗДИ

ТОКИО. Бугун Япония социалистик партиясининг навбатдаги 22 съезди «Ялпи ва батамом қуролсизланиш орқали урушсиз, тинчлик учун!», «Хитой билан дипломатик алоқаларни тиклаш ва СССР билан тинчлик шартномасини тузиш учун», «Япония-Америка ҳарбий иттифоқини тугатиш учун, бетарафлик сиёсати учун» деган шиорлар билан очилди.

□ □ □

ҚАТЪИЙ НОРОЗИЛИК

ПРАГА. Касаба союзлари жаҳон федерацияси секретариати кеча дунёдаги ҳамма меҳнаткашларга ва касаба союзларга қарата мурожаат эълон қилди. Мурожаатда Франко жаллодларининг касаба союз арбоби Хулиан Гримауни ёвузларча азоблаганликларига қарши қатъий норозилик билдирилган.

27 ноябрь.

ЛЕНИН ЙЎЛИДАН КОММУНИЗМ САРИ!

Ватанимиз тарихида жуда катта аҳамият касб этган КПСС Марказий Комитетининг тарихий Пленуми ўз ишини якунлаганига бир неча кун бўлди, холос. Пленум ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг «СССР экономикасини ривожлантириш ва халқ хўжалигига партия раҳбарлиги» ҳақидаги докладини кенг муҳокама қилди ҳамда ана шу муҳим масала юзасидан қарор қабул қилди.

Пленумнинг коммунистик қурилишнинг ана шу муҳим масаласи юзасидан қабул қилган қарори ленинча ғоялар билан, ҳозирги куннинг ҳаётий масалалари билан чамбарчас боғлангандир. Ленинча принципиаллилик ва донолик, партиявийлик ва ҳаётийлик, халқ бахт-саодати ҳақида чинакам ғамхўрлик Пленум қарорларининг асосий мазмуни, йўналиши ана шундадир. Шу сабабли бутун совет халқи Пленум қарорини зўр меҳнат кўтаринкилиги билан кутиб олди. Саноат корхоналари ва қурилишларда, колхоз ва совхозларимиз далаларида фидокорона меҳнат қилаётган ишчилар, қурувчилар, колхозчи ва механизаторлар, фан ва маданият ходимлари Пленум материалларини кунт билан ўрганмоқдалар, уни ўзларининг бундан кейинги фаолиятлари учун жанговар программа деб қабул қилмоқдалар.

Коммунистик партия Марказий Комитети кейинги даврларда саноат, қурилиш ва қишлоқ хўжалигига раҳбарликни янада яхшилашга катта эътибор бериб келмоқда. Бу тадбирлар яхши натижалар берди. Бу қайта қуриш фақат иқтисодий аҳамиятга эга бўлмай, балки катта сиёсий аҳамиятга ҳам эга бўлди. Партиямиз ва унинг ленинча Марказий Комитети бу қайта қуришларни ўтказган вақтда Сталин шахсига сиғиниш даврида вужудга келган ва мамлакат экономикасини ривожлантириш йўлида жиддий тўсиққа айланиб қолган, эскирган кўпгина маҳкамачилик - бюрократларча ишлаш формаларини қатъият билан тугатиш чораларини кўрди ва бу соҳада катта ғалабага эришди. Буннинг натижасида халқ ташаббускорлигини ривожлантириш, миллион-миллион омманинг ижодкорлиги учун кенг йўл очилди.

Маълумки, Марказий Комитетнинг март Пленумида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини бошқаришнинг янги структураси қабул қилинди. Саноат ва қурилиш соҳасида янгича раҳбарлик қилишда анча кўп тажриба тўпланди. Бизнинг халқ хўжалик кенгашларимиз беш йилдан бери муваффақият билан иш олиб бормоқда.

«Шундай қилиб,— дейди Н. С. Хрушчев,— партия саноатда, қурилишда ва колхоз-совхоз ишлаб чиқаришида хўжалик органларининг ишини қайта қуриб олди. Лекин турмуш бир жойда турмайди — мамлакат экономикаси тез ўсмоқда, коммунистик қурилиш тобора кенг қулоч ёймоқда, раҳбарлик қилиш вазифалари тобора мураккаблашмоқда. ПАРТИЯНИНГ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИГА ҚИЛАЁТГАН РАҲБАРЛИГИНИ ҚАЙТА ҚУРИШ МАСАЛАСИ КУН ТАРТИБИГА ҚЎЙИЛМОҚДА».

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми халқ хўжалигига партия раҳбарлигини қайта қуриш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг Президиуми ишлаб чиққан ва ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Пленумда қилган докладида баён этилган тадбирларни маъқуллади.

Пленум қарорига асосан партиянинг раҳбар органлари ишлаб чиқариш принципи асосида қайта ташкил этилди. Ҳозир мавжуд бўлган ўлка, область доирасида қонда равишда икки мустақил партия ташкилоти: саноат ишлаб чиқаришига раҳбарлик бўйича ўлка, область партия комитети; қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига раҳбарлик бўйича ўлка, область партия комитети тузилади.

Халқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш мақсадида иттифоқчи республикалар, Марказий Комитетларида Марказий Комитетнинг саноат ишлаб чиқаришига ҳамда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига раҳбарлик бўйича алоҳида-алоҳида бюроларни тузилади. Иттифоқчи республикалар компартиялари Марказий Комитетларида уларнинг Президиумлари сайланади. Бундан мақсад умумреспублика аҳамиятига эга бўлган масалаларни ҳал этиш ва тармоқ бюроларининг фаолиятини координациялашдир.

Мавжуд ишлаб чиқариш районларини йириклаштириш асосида тузиладиган колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармаларини ташкил этиш ва қишлоқ район партия комитетлари ўрнига ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетларини тузиш мақсадга мувофиқ деб топилди. Янгидан тузиладиган ва шаҳар партия комитетлари бўлмаган қишлоқ ишлаб чиқариш бошқармалари территориясида саноат ва қурилишлардаги партия ташкилотларига раҳбарлик қилувчи зона (туркум) саноат ишлаб чиқариш партия комитетлари тузилади.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми кўрсатиб ўтганидек, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш техника тараққиёти суръатларини жадаллаштиришни талаб этади. Шунинг учун илмий-тадқиқот ва конструкторлик ташкилотларига раҳбарликни қайта қуриш, уларнинг фаолиятида параллелизм ва тарқоқликни тугатиш, техника сиёсатига раҳбарликни марказлаштириш мақсадида илмий, лойиҳалаш ва конструкторлик институтлари, заводлардаги конструкторлик бюролари тажриба ва экспериментал базалари билан бирга СССР Министрлар Советининг саноат тармоқлари бўйича давлат комитетлари ихтиёрига берилади.

Совет мамлакатида капитал қурилиш ишлари кенг миқёсда олиб борилмоқда. Аммо бу соҳада ҳам катта камчиликлар бор. Баъзан янги объектларни лойиҳалар, материаллар, ишчи кучи, машина-ускуналар билан таъминлаш имкониятини ҳисобга олмай янги объектлар қуришга киришадилар, маблағларни жуда кўп қурилишларга сочиб юборадилар. Лойиҳалаш ва қурилиш ишларида ортиқчаликларга йўл қўйилмоқда, замонавий типовой лойиҳалар жуда суст жорий қилинмоқда. Бу соҳадаги камчиликларни бартараф қилиш мақсадида СССР Госстройи иттифоқ-республика органига айлантирилди. Қурилиш ташкилотлари халқ хўжалик кенгашлари ихтиёридан олиниб, республика ва иқтисодий районларда мустақил қурилиш ташкилотлари ва бирлашмалари тузилиши мақсадга мувофиқ деб топилди.

Шунингдек, Пленум илмий-тадқиқот ишларини координациялаш юзасидан катта тадбирлар белгилади, халқ хўжалик кенгашларини янада йириклаштириш юзасидан Н. С. Хрушчев докладида баён этилган тадбирларни маъқуллади. Халқ хўжалигини ривожлантириш, перспектив планлаштиришни ва планларни йиллар бўйича тузишни яхшилаш манфаатларини кўзда тутиб, СССР Госпланининг функциялари янги органга — СССР халқ хўжалик кенгашига топширилди.

Пленумнинг мамлакатда контроль системасини қайта ташкил этишга қаратилган тадбирлари жуда катта сиёсий аҳамиятга эгадир. Маълумки, партия-давлат контролини ташкил этишнинг ленинча принципини Сталин қўпол равишда бузди. Пленум қарорига асосан партия ва давлат контролининг ягона органи — КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг партия-давлат контроли комитети ва жойларда тегишли контроль органлари тузилади. Бу — контролнинг ленинча принципларини тиклаш, янада ривожлантиришдир. Пленумнинг Ўрта Осиё республикалари экономикасини янада ривожлантириш, моддий ресурсларидан кенг фойдаланиш мақсадида амалга оширган тадбирлари жуда катта аҳамиятга эгадир. Шу мақсадда Ўрта Осиёдаги ҳамма республикалар саноатига раҳбарлик қилувчи ягона орган — Ўрта Осиё халқ хўжалик кенгаши тузиш мақсадга мувофиқ деб топилди. Худди ана шундай принцип асосида қишлоқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш учун Ўрта Осиё пахтачилик бошқармаси, ирригация ва совхозлар қурилиши Бош бошқармаси, капитал қурилишга раҳбарлик қилувчи ягона орган — Средазстрой тузилади. Ўрта Осиёда саноатга, қурилишга, қишлоқ хўжалигига раҳбарликни янада яхшилаш, республикалардаги партия, совет ва хўжалик органларининг фаолиятини координациялаш ва мувофиқлаштириб бориш мақсадида КПСС Марказий Комитетининг Ўрта Осиё бюроси тузилиши мақсадга мувофиқ деб топилди. Ўрта Осиё республикалари экономикаси ва маданиятини янада ривож топишига ёрдам берадиган бу тадбирлар республикамиз, областимиз меҳнаткашлари томонидан қизғин маъқуллаб кутиб олинди. Бу ленинча ғояларни янада ривожлантириш, миллий республикаларнинг равнақ топиши ҳақида қилинаётган чинакам ғамхўрликдир.

Партия ва халқнинг коллектив тажрибаси, коллектив идроки халқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш юзасидан белгиланаётган тадбирларни амалга оширишнинг энг яхши йўлларини кўрсатиб берди. Биз, Ленин кўрсатган йўлдан Коммунистик партия раҳбарлигида коммунизмнинг янгидан-янги ғалабалари сари дадил олға бораверамиз. Қўлимизда партиямиз тарихий XXII съезди белгилаб берган коммунизм қурилишининг улкан Программаси бор. Бу Программа порлоқ истиқбол йўлимизни йўлчи юлдуздек ёритиб турибди!

ҚИЗҒИН ҚУТЛАЙМИЗ

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ВА РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИГА

Юқори Чирчиқ районининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимлари партия XXII съезди қарорларини бажариш учун курашиб, КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми шарафига мусобақалашиб давлатга пахта сотиш планини муддатидан илгари бажардилар. Тайёрлов пунктларига 15.285 тонна пахта топширилди. Район пахтакорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга қўшимча равишда 750 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар.

Шунингдек, район колхозлари давлатга каноп, гўшт, жун, тухум, пилла, дон-дуккакли экинлар маҳсулотлари ва пичан топшириш планларини ҳам муддатидан илгари бажардилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Юқори Чирчиқ районининг колхозчиларини, қишлоқ хўжалик мутахассисларини, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимларини, барча мутахассисларини ишда яхши натижаларга эришганликлари билан қизғин табриклайдилар ва ишонч билдирадиларки, улар етиштирилган барча ҳосилни қисқа вақт ичида йиғиштириб оладилар ва тайёрлов пунктларига топширадилар, шудгорлаш планини муваффақиятли бажарадилар. Барча кузги-қишки ишларни ўз вақтида, юқори сифатли ўтказадилар. Пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантиришда янги ютуқларни қўлга киритадилар.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ	ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ	ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

ДЎСТОНА СУҲБАТ

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев 26 ноябрда Кремлда Лаос бош министрининг ўринбосари ва молия министри Фуми Носаванни қабул қилди.

Н. С. Хрушчев билан Фуми Носаван ўртасида Лаосдаги аҳвол, Лаос юзасидан Женева битимларининг бажарилиши ва СССР билан Лаос ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришга доир масалалар бўйича дўстона, ошкора суҳбат бўлди.

Суҳбатда СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари А. Л. Орлов ва СССР Ташқи ишлар министрлиги Шарқи-Жануби Осиё бўлимининг мудири А. С. Чистяков қатнашдилар. (ТАСС).

БИР МАРКАЗДАН

Партия мамлакатда ягона техника сиёсатини ўтказиш юзасидан жуда тўғри тадбирларни белгилади. Биз, бинокорлик фани аҳллари ишдаги параллелизм ва тарқоқликни қатъиян тугатиш зарурати туғилганлигини ўз соҳамизда айниқса яхши биламиз, деди ЎзТАГ мухбирига СССР қурилиш ва архитектура академиясининг Тошкентдаги илмий-тадқиқот институти старший илмий ходими С. К. Саркисов.

Масалан, Ўрта Осиёда мактаб қуриш масаласини олиб кўрайлик. Ҳар бир республика ўз лойиҳаси бўйича мактаб қуради. Иссиқ об-ҳаво шароитига мос келадиган, илмий жиҳатдан асосланган ягона лойиҳа ишлаб чиқиш тўғри бўлур эди.

Илмий кучлар ҳам тарқатиб юборилган. Бизнинг институт Ўрта Осиё республикаларининг иссиқ иқлими шароитида бинокорлик проблемалари билан шуғулланади. Географик жиҳатдан Жанубий Қозоғистон ҳам шу районга киради. Лекин Жанубий Қозоғистондаги қурилиш проблемаларига оид худди шундай вазифаларни Олмаотанинг бинокор олимлари ҳал қилмоқдалар. Бу икки илмий марказ олиб бораётган тадқиқот ишларини ҳеч ким координация қилиб турмайди.

Шу билан бирга кўпгина жуда зарур проблемаларни ўрганиш учун илмий кадрлар етишмаётир. Хусусан иссиқ иқлим шароитида қурилиш ишида пласмассаларни жорий этишни ўрганиш юзасидан лаборатория барпо этиш зарурати аллақачон пишиб етилган. Ўрта Осиёда синтетик материаллар ишлаб чиқариш учун ғоят қулай шарт-шароит — арзон табиий газ, мўл-кўл электроэнергияси бор. Ҳолбуки, қурилишда бир неча минг километр масофадан ташиб келтириладиган ёғоч-тахтадан кенг фойдаланилмоқда. Қурилишда ёғоч тахта ўрнига пласмассадан фойдаланиш давлатга жуда кўп маблағни тежаб қолишга имкон беради.

Параллелизм ва тарқоқликнинг тугатилиши натижасида Мирзачўл шароитида, сўнгра, қўриқ ерларнинг янги массиви бўлган Қарши чўли шароитида пахтакорлар учун посёлкалар барпо этишнинг илмий асосларини тайёрлашга кадрлар ажратиш мумкин бўлади. Бу — ҳозирги вақтда учраб турадиган хатоларга йўл қўймаслик имкониятини туғдиради, янги ерларни ўзлаштиришни арзонлаштиради.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

„ЎЗИБЎЛАРЧИЛИК ОҚИБАТИ“

Газетамизнинг шу йил 27 октябрь сонида Тошкентдаги 1-бирлашган темир йўл транспорти хўжалиги партия ташкилотининг секретари ўртоқ П. Селезневнинг юқоридаги сарлавҳали танқидий мақоласи босилиб чиққан эди. Унда 1-темир-бетон буюмлари заводи, «Узглавтекстильторг» ва «Узглавобувьторг» базалари, «Узторгодежда»нинг область базаси, ёғоч-тахта склади, «Узтопторг», «Союзплодоовощ» базаларига келтирилган юкларнинг ўз вақтида тушириб олинмаётгани туфайли вагонлар кўп вақт бекор туриб қолаётгани, бу эса темир йўл хўжалигида вагонлар оборотини тезлаштиришга салбий таъсир қилаётгани ва давлатнинг кўплаб маблағи беҳуда сарфланаётгани кўрсатиб ўтилган эди.

Бу мақолага жавоблар олинди.

◆ «Тошкент ҳақиқати» газетасининг «Ўзибўларчилик оқибати» сарлавҳали мақоласида 1-темир-бетон заводи адресига айтилган танқидий фикрлар тўғри деб топилди. Ҳақиқатан завод раҳбарлари вагонларда келтирилган юкларни ўз вақтида тушириб олиш ишларига етарли эътибор бермаганлар. Натижада завод анча зарар кўрган.

Темир-бетон заводи йўл қўйилган хато ва камчиликларни бартараф қилишга боғлиқ бўлган бир қанча амалий тадбирлар бегиладилар:

1. Заводнинг транспорт цехида юк тушириш ишлари кеча-кундуз ташкил қилинди.

2. Транспорт цехига юк туширувчи қўшимча механизмлар ўрнатилди ва зарур ишчи кучлари билан тўла таъмин қилинди.

3. Қурилиш министрлиги коллегиясининг қарорига асосан шу йилнинг 20 декабригача цемент складининг ҳажми 1000 тоннага кенгайтирилади.

4. Янги қурилган складга соатига 165 тонна юк туширувчи транспортер ва ёрдамчи механизмлар ўрнатиляпти.

5. Темир йўл вагонларининг кўп вақт бекор туриб қолишига йўл қўйганлиги учун транспорт цехининг бошлиғи Дудник вазифасидан олиб ташланди, директор ўринбосари ўртоқ Ходарковскийдан 50 сўм жарима ундириб олинди.

Ҳ. НОСИРОВ,

Ўзбекистон қурилиш министрининг ўринбосари.

◆ Шу мақолага Ўзбекистон ССР Савдо министрининг ўринбосари ўртоқ Т. Тоҳировадан ҳам жавоб олдик. Унда айтилишича, савдо министрлиги «Узобувьторг», «Узторгодежда», «Узлесстрой» раҳбарларига газетада кўрсатилган камчиликларни йўқотиш ва юк тушириш ишларини кеча-кундуз ташкил қилиш тўғрисида топшириқ берган.

◆ Мақола коллектив ўртасида муҳокама қилиниб, унда баён этилган танқидий фикрлар тўғри деб топилди, деб хабар қилди «Узтекстильторг» Тошкент область базасининг директори ўртоқ Акрамов.

Вагонларда келтирилган юкларни туширишни тезлатиш учун темир йўл хўжалиги билан шу йилнинг 1 ноябрида шартнома тузилган. Бу тадбир вагонлар оборотини тезлатишга катта имкон туғдирган.

РЕДАКЦИЯДАН: Шуни айтиш керакки, мақолада танқид қилинган «Союзплодоовощ» базаларининг раҳбарлари шу вақтгача лом-мим деганлари йўқ. Уларнинг матбуот сигналига бундай муносабатлари кишини таажжубда қолдиради. Наҳотки, бир ой ичида бирор тадбирий чора кўриб бўлинмаса?!

Бу — матбуот хабарларини ва газетхонларни менсимаслик эмасмикин?

Чирчиқликлар тақдим этган чуст дўппилар болгариялик дўстларимизга жуда ярашди.

А. Абалян фотоси.

ПАХТАКОРЛАР ҲУЗУРИДА

Болгариялик ўртоқлар уч кун давомида Тошкент ва Чирчиқ шаҳарларидаги корхоналарнинг ишлари билан танишдилар. 26 ноябрь куни эрталаб улар илғор пахтакорлар, мўл ҳосил усталари билан танишмоқ истагида Янгийўл колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармасига бордилар. Бу ерда уларни область партия комитетининг партия ташкилотчиси Т. Умаров кутиб олди ва меҳмонларга ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли хўжаликлар ишини ҳикоя қилиб берди. Бу хўжаликларнинг кўпчилиги пахта тайёрлаш йиллик планини аллақачон бажариб қўйган. Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози эса бошқарма бўйича энг юқори кўрсаткичга эришди — гектар ҳосилдорлигини 47 центнердан ошириб юборди. Янгийўл районидаги «XIX партсъезд» ва «Ленинизм» колхозининг «оқ олтин» миришкорлари ҳам ҳосилдорликни 30 центнердан ошириб юборишга эришдилар.

— Қойил сизларга, дўстлар! — Ҳосилингиз юқори, хирмонингиз баракали бўлибди, — дейишди болгариялик меҳмонлар.

Хасков округида ҳам пахта етиштирилади. У ерда ғўза суғорилмай ўстирилади. Шунинг учун ҳам ҳар гектар ердан олинадиган ҳосил 10—12 центнердан ошмайди. Ҳозир Болгарияда пахта етиштиришни кескин кўпайтириш учун катта ирригацион қурилиш ишлари бошлаб юборилган. Суғориладиган ерларнинг катта массиви бунёдга келтирилиши билан пахтанинг ялпи ҳосили 3—4 баравар оширилиши мумкин. Кўп пахта етиштириш учун қудратли техника керак. Мана шунинг учун ҳам Болгариядан келган меҳмонларимиз ғўза парваришида ишлатиладиган машиналарни ўрганмоқдалар.

Меҳмонларни Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Валентин Тюпко билан таништиришади. Донгдор механизатор машиналардан юқори унум билан фойдаланиш туфайли ҳар бир киши 10 гектар ва ундан ортиқ майдонда ҳосил етиштириши мумкинлигини исботлади.

Меҳмонлар бу тажрибага жуда қизиқиб қолдилар ва Тюпкодан ўзининг ажойиб тажрибаси ҳақида батафсилроқ гапириб беришни илтимос қилдилар. Валентин Тюпко ўз ёрдамчиси Отаназар Ортиқов билан биргаликда 30 гектар майдонда «оқ олтин» ундирди. Пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 33,2 центнер бўлди. Шундай қилиб уларнинг ҳар бири 52 тоннадан пахта етиштирди, ҳар центнер пахтанинг таннархини 7 сўмга туширишга муваффақ бўлди.

— Бу жуда ажойиб кўрсаткич, — дейишди болгариялик дўстлар, — биз сизларни болгариялик пахтакорлар номидан қизғин табриклаймиз.

Шундан сўнг меҳмонлар Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш институтида бўлдилар. Институт директори М. Одилов меҳмонларга синовлардан муваффақиятли ўтган ва ҳозир оммавий суратда ишлаб чиқарилаётган янги техника ҳақида, ҳозир ҳам мукаммаллаштирилаётган машиналар ҳақида гапириб берди. Болгар дўстлар қизиқ маълумотлар берганлари учун илмий ходимларга миннатдорчилик билдирдилар ва бундан кейин Тошкент областининг пахтакорлари ҳамда илмий ходимлари билан дўстлик алоқаларини янада мустаҳкамлаяжакларини айтдилар.

Куннинг иккинчи ярмида меҳмонлар Янгийўл районидаги уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулов раислик қилаётган «Шарқ юлдузи» колхозига бордилар. Колхоз раиси меҳмонларга хўжалик бундан 27 йил муқаддам тузилганини, ҳозир эса Тошкент областининг энг бақувват хўжаликларидан бирига айланганлигини айтди. Бу ютуқ хўжалик кўпмиллатли коллективининг меҳнати ва фақат меҳнати туфайли қўлга киритилган.

— Болгарияда юрган пайтимизда сиз раислик қилаётган колхоз ҳақида ва шахсан сиз тўғрингизда кўп гапларни эшитганмиз. Мана энди сизларнинг ҳузурингизга келганимиз бизни беҳад қувонтирмоқда. Биз ватандошларимизга Тошкент областининг юқори ҳосил усталари тўғрисида иложи борича батафсилроқ ҳикоя қилиб беришга ҳаракат қиламиз, — дейишди меҳмонлар бу ерда ҳозир бўлганларнинг гулдурос қарсаклари остида. Шу куни болгар дўстлар областнинг йирик пахтакор хўжаликларидан бири — «ЎзССР беш йиллиги» совхозига бордилар. Бу хўжаликда пахтадан баракали хирмон кўтарилди. Пахтачиликдаги ҳамма ишлар асосан механизациялаштирилган. Меҳмонлар бу хўжаликнинг тажрибасига жуда қизиқиб қолдилар ва ўз ватанларида ғўзани янги техника ёрдамида ўстириш ва пахтани машиналар билан териб олишни жорий қилиш мақсадида бу тажрибани кунт билан ўргандилар.

1962 йил III квартал ишлаб чиқариш планини муддатдан илгари бажарган «Ташавтомаш» заводига Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Узсовпрофнинг кўчма Қизил байроғи топширилди. Заводнинг бундай ютуққа эришишида илғор ишчилардан Холиқ Қодиров (суратда чапда) ва Нурмат Алметов ўртоқларнинг ҳам хизмати катта.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

ПЛАНЛАШТИРИШ — ЭКОНОМИКАМИЗ НЕГИЗИ

ҲАЁТ ТАҚОЗАСИ

Х. АРИАС,
Чирчиқдаги «Электромаш» заводининг бош инженери.

Давлат плани корхона учун қонун бўлиши керак. Шундай экан, планлаштириш у ёки бу корхонанинг имкониятлари, шарт-шароитларини ҳисобга олинган ҳолда аниқ бўлиши лозим. Партиямиз Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми қарорида, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг «СССР экономикасини

□ □ □

ривожлантириш ва халқ хўжалигига партия раҳбарлиги» тўғрисидаги докладида бу соҳада йўл қўйилаётган камчиликлар атрофлича очиб ташланди ва планлаштиришни яхшилаш соҳасида муҳим тадбирлар белгиланди.

Пленум қарорида **«КПСС Программаси талабларига мувофиқ, халқ хўжалигини планлаштириш ишини яхши йўлга қўйиш, планлаштирувчи органларнинг ишини қайта қуриш юзасидан илгари бошланган ишни туғаллаш зарур»**, деб кўрсатиб ўтилди. Шу нуқтаи-назардан қараганда хўжалик планлари доимо аниқ иқтисодий ҳисобларга асосланган бўлиши, корхонанинг моддий имкониятлари ва ресурсларини ҳисобга олган ҳолда тузилиши талаб қилинади. Афсуски, бу соҳада ҳали талайгина камчиликлар бор. Буни корхонамиз мисолида ҳам кўриш мумкин.

Заводимиз маълум турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқаришга ихтисослашмоқда, қуввати тўхтовсиз ошиб боряпти. Бироқ корхонани реконструкция қилишни ишлаб чиқаришни тўхтатмасдан олиб боряптирмиз. Ҳозиргача қатор янги цех ва бўлимлар ташкил топди. Қисқа вақт ичида 200 дан ортиқ турли асбоб-ускуналар ўрнатилди. Ўз кучимиз билан 50 хил стандартсиз асбоб-ускуналар тайёрладик ҳамда ўрнатдик. Корхонани янги техника билан қайта қуроллантириш ижобий самаралар бермоқда. 1959 йилга нисбатан кўп меҳнат талаб иш жараёнларининг механизация даражаси қарийб икки баравар ошди. Ихтисослаштирилган участкаларнинг бунёдга келтирилиши натижасида меҳнат унумдорлиги 30 процент ўсди. Корхонани реконструкция қилишни давом эттирмоқдамиз. Бунинг натижасида заводимизнинг ишлаб чиқариш қуввати яна бир неча марта ортади.

Реконструкция қилинаётган саноат корхоналарининг хўжалик фаолиятини планлаштириш эса ғоят аниқлик ва пухталикни тақозо қилади. Лекин бундай корхоналар ишлаб чиқаришини планлаштиришда ҳамиша шундай қилинаётир, деб бўлмайди.

Корхонамизда реконструкция ишлари бошланган пайтдаёқ маҳсулот ишлаб чиқаришни уч баравар кўпайтириш планлаштирилди. Асосий корпус эндигина қаддини ростлаб, кучли трансформатор подстанцияларини ишлаб чиқаришга киришилган пайтда заказчилар бу янги маҳсулотни интизорлик билан кутаётган эдилар. Шу сабабли биздан бундай трансформатор подстанциялар и н и тезда етказиб беришни талаб қила бошлашди. Республика Совнархози радио ва электротехника саноати бошқармасининг раҳбарлари кучли трансформаторларни ўтган йилнинг охирида эмас, балки ўрталарида ишлаб чиқара бошлаш керак, деган қарорга келдилар. Ваҳоланки бу вақтда завод ҳали етарлик қувватга эга эмас эди. Шунингдек янги маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга зарур бўлган маблағлар берилмади. Бироқ меҳнат унумдорлигини 44 процент ошириш ҳақида план тасдиқланди.

Кўпинча умумий ишимизга тўсқинлик қиладиган яна бир камчилик ҳақида тўхталмоқчиман. Бу — корхоналарнинг таъминоти масаласидир. Совнархознинг планлаштирувчи органлари заводимизга қурби етмайдиган даражада план берди-ю, уни зарур материаллар билан таъминлаш ҳақида чинакам қайғурмади. Ўтган йили заводимиз бўйича 300 комплект подстанция тайёрлашимиз лозим эди. Бироқ «Союзглавэлектросбит» корхонани 137 заказнинг нарядлари билан таъмин қилаолди, халос. Бунинг устига ана шу 137 заказнинг фақат 65 тасигагина техник хужжатлар етказиб берилди. Планлаштириш ва таъминотдаги бундай чалкашликлар корхона ишлаб чиқаришига ўз таъсирини кўрсатмай қолмайди, албатта. Бизда ҳам шундай бўлди: берилган заказларни ўз вақтида тайёрлаб бериш учун қанча ҳаракат қилмайлик, жиддий қийинчилик ва тўсиқларга дуч келдик.

Кўриниб турибдики, **реконструкция қилинаётган корхоналарга топшириқ берилаётганда уларнинг ишлаб чиқаришни қайта қуриш пайтидаги қийинчиликларини албатта ҳисобга олиш керак. Реконструкция қилиш ёки янги маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштириш даврида корхонага катта план берилиши кўп жиҳатдан қийинчиликлар туғдириши турган гап.**

Шуларга кўра биз партиямиз Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорларини тўла қўллаб-қувватлаймиз. Ўйлаймизки, планлаштирувчи органлар ўртасидаги функцияларнинг аниқ белгилаб қўйилиши саноат корхоналари ишига, умумий юксалишимизга катта наф келтиради.

Тошкент давлат подшипник заводининг автомат-токарь цехи техника контроли бўлимининг контролёри коммунист ўртоқ К. Маньковская аъло ишлайди. У ишлабчиқарилаётган маҳсулотнинг сифатини текширадиган завод партия комиссиясининг аъзосидир. Суратда ўртоқ Маньковская.

М. Комлев фотоси.

„ПАХТАКОР“ ИЖОДЧИЛАРИ

ДАВРИМИЗ ҚАҲРАМОНЛАРИ

Апполинарий Николаевич икки қаватли кўркам бинонинг ўз раҳбарлигидаги бўлим жойлашган ёп-ёруғ, ўта сокин ва бағри кенг хонасига кириб келар экан, одати бўйича дастлаб ҳамкасб дўстлари билан бош қимирлатиб саломлашди, шекилли, чеҳраси алланечук ўтирди-ю, зум ўтмасдан сигарет тутатди. Тирсакларини столга маҳкам тираганича уч-тўрт бор босиб тортди, хумори анча ёзилди шекилли, чеҳраси алланечук ёришди. Ҳозиргина ўзи келтириб қўйган газеталарни варақлай бошлади. Улардан бирини қўлига олиб, пахта теримининг бориши ҳақидаги маълумотни синчиклаб кўздан кечирди. Ҳар бир рақамни сукут ичида хаёлан анализ қилди, тош-тарозуга ҳам солиб кўрди. Ишнинг суръатидан, айниқса механик-ҳайдовчиларнинг ватанпарварлик ғайрати ва шижоатидан жуда мамнун бўлиб, кўнгли тоғ қадар юксалди.

У «ХВС—1,2» пахта териш агрегатларининг иш унуми ҳақидаги хушхабарларни ўқиганида эса қалбида севинч ва фахрланиш туйғулари яна мавжланди. Атроф-теварагига зимдан назар ташлади, сўнг қўлига қалам олиб, стол устидаги қоғозга қандайдир рақамларни шошилмай ёза бошлади. Ниҳоят бир қарорга келди шекилли, ўзига ўзи деди:

«Кўриниб турибдики, «ХВС—1,2»нинг иш кўрсаткичлари чакки эмас. Сирасини айтганда, пахтакорларимиз ундан мамнун. Лекин пахтанинг асосий қисми ҳамон билак кучи билан териляпти. Шундай экан, «ХВС—1,2» нинг иш унумини янада ошириш ёки бўлмаса шу принцип асосида тўрт қаторда ишлайдиган янги агрегат яратиш керак... Қандай қилиб?.. Ҳа, ҳамма гап ана шунда...

Ижодкор қалбида уйғонган бу олижаноб фикр Апполинарий Николаевичнинг фикри-ёдини тамоман чулғаб олди, уни янги, янада мўъжизакор терим машинаси яратишга отлантирди. Шундан кейин ўтган дамларда у фақат ана шу фикр билан яшади, уни мумкин қадар тезроқ ҳақиқатга айлантириш ҳақида бош қотирди. Зўр бериб ижодий изланишлар ўз самарасини бермай қолмади. Апполинарий Николаевич 1960 йилнинг ноябрь ойида уйида бетоб бўлиб ётганига қарамай, вақт ва имкониятлардан фойдаланиб, бўлажак янги пахта териш машинасининг эскиз лойиҳасини ва принципиал схемасини, ишчи аппаратининг асосий узелларини ишлаб чиқиш йўлларини унинг барча параметрларини ҳисобга олган ҳолда тахт қилиб қўйди.

Энди амалий фаолиятни нимадан ва қаердан бошлаш керак? У ўзида пишиб етилган ихтирочилик таклифини тўғридан-тўғри ўзи ишлаб турган коллектив муҳокамасига — пахта териш бўйича Давлат махсус конструкторлик бюросининг техника кенгаши муҳокамасига қўйиб, уни 1961 йилдаги тажриба-конструкторлик ва конструкторлик-илмий тадқиқот ишлари планига киритишларини сўрасинми ёки ҳозирча рационализаторлик ва ихтирочилик бюросига тақдим этиб, натижасини кутиб туриш билан кифоялансинми?..

Апполинарий Николаевич у ёки бу агрегатнинг пахта майдонларига оммавий тарзда кириб бориши учун камида беш йил талаб қилинишини яхши биларди. Чунки, дастлабки йили янгилик принципини текшириш учун лабораториядала установкаси ясалади. Иккинчи йили ички синовларни ўтказиш учун тажриба нусхаси тайёрланади, учинчи йили давлат комиссияси учун намуна, тўртинчи йили эса тажриба партияси ҳозирланади. Булар ҳар йилги пахта йиғим-терими мавсумида синовдан яхши ўтгач, фақат бешинчи йилга келиб «зангори кема»ларни ишлаб чиқаришга тайёргарлик кўрилади.

Апполинарий Николаевич арқонни бу қадар узун ташлаб қўйиш тўғрисида эмас, балки қандай бўлмасин вақтдан ютиш ҳақида ўйларди. Шунинг учун ихтиросининг тақдири масаласини тезроқ ҳал этишни дарҳол техника кенгаши муҳокамасига қўйди. Мажлисда «хомаки агрегат»нинг тафсилотлари ва афзалликлари ҳақида ўзи ахборот бериб, ҳар томонлама ўлчаб кўрилган ва обдон қиёмига етган режасини рўёбга чиқаришни конструкторлик бюросининг 1961 йилги иш планига киритишни таклиф қилди. Бош инженер В. Д. Тютков ва конструктор М. Н. Марков унинг таклифини қўллаб-қувватлад и л а р. Аммо бу таклиф оператив планни тасдиқлашда баъзи мулоҳазалар туфайли навбатга қолдирилди, уни конструкторлик бюросининг ички иш планига киритиш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

Ўша йили пахтакорларнинг энг қадрдон дўсти ва меҳрибон маслаҳатгўйи Никита Сергеевич Хрушчев Тошкентга келди. Совет ҳукуматининг бошлиғи Янгийўл шаҳридаги Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-текшириш институтининг тажриба участкасида бўлганида, бу ердаги пахта териш машиналари ва турли-туман қишлоқ хўжалик асбобларини қизиқиб кўздан кечирди. Апполинарий Николаевич Никита Сергеевичга «ХВС—1,2» агрегатини кўрсатиб, мазкур машина ҳақида мароқланиб гапирар экан, шу принцип асосида бундай «зангори кема»нинг тўрт қаторлигини ҳам яратиш мумкинлигини маълум қилди.

— Ундай бўлса, албатта яратиш керак!

— Ҳеч шубҳасиз яратамиз, Никита Сергеевич, — хурсанд жавоб берди Апполинарий Николаевич, Совет ҳукумати бошлиғининг оталарча ғамхўрлигига жавобан ва яна сўзида давом этди: — Бунинг учун бизда тўла асос бор. Куч ва имкониятларимиз ҳам етарли. Агар ишга бутун коллектив бир ёқадан бош чиқариб киришсак, ишонтириб айта оламанки, машина тез орада қаддини тиклайди...

Никита Сергеевич Хрушчевнинг бу даъвати янги, тўрт қаторли пахта териш агрегатини яратиш соҳасидаги интилишларда кескин бурилиш ясади. Орадан кўп вақт ўтмасданоқ, бу борадаги ишлар ички пландан конструкторлик бюросининг 1962 йилги оператив иш планига кўчирилди. Бу билан дастлабки ишлар жойидан жадал жилиб, юришиб кетди.

— Дўстлар, — деди Апполинарий Николаевич бир куни ўзи раҳбарлик қилаётган конструкторларга,— зиммамиздаги вазифа ғоят шарафли ва масъулиятли. Биз Партия ва Ҳукумат ишончини виждон амри билан оқлашимиз, янги машинамизни шу йилнинг ўзидаёқ давлат комиссияси синовидан ўтказишимиз лозим. Ваъдага вафо қилмоқ учун бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб ишлашимиз, мураккаб лойиҳа ишларини ҳар жиҳатдан пухта ва сифатли бажариш билан бирга, қисқа муддат ичида туғаллашимиз зарур.

— Ота-боболаримиз «Кўпдан қуён қочиб қутилмас» деганлар.

— Яна: «Бирлашган ўзар, бирлашмаган тўзар» деганлар-а?!

— Ҳаммамиз яхши биламиз: «Якка отнинг чанги чиқмас, чанги чиқса ҳам донғи чиқмас».

— Ҳа, баракалла, — деди Апполинарий Николаевич ҳамкасб дўстларига хушҳол назар ташлар экан,—отангизга раҳмат... Шуниси ҳам борки, «Олтин ўтда, одам меҳнатда синалади». Ҳалол ва фидокорона меҳнат эса ваъдага вафо қилишнинг асосий шартларидан ҳисобланади. Шуни унутмасак бўлгани...

Конструкторлар группаси лойиҳаларни тузиш жараёнида ғайрат ва ташаббус кўрсатиб ишлади. Лойиҳа ишлари тез фурсатда тамомланди. Бунда конструкторлардан группа бошлиғи Ю. В. Ронгинский, Н. Н. Гаузен, Н. Т. Миронова, Г. Л. Григорьян, С. А. Абремский ва бошқаларнинг хизмати айниқса катта бўлди. Тайёрланган чертёжлар пешма-пеш экспериментал цехга бериб турилгани учун деталларни ҳозирлаш, пардозлаш ва узелларни йиғиш ишлари ҳам бир меёрда борди. Янги агрегатнинг иккита синов намунаси деярлик икки ойда қўлдан чиқди.

Мана, коллектив меҳнати ва ижодий изланишларининг ажойиб самараси—тўрт қаторли вертикал-шпинделли «4—ХВ» пахта териш комбайни—«Пахтакор» энди сафда. У пахта териш бўйича Давлат махсус конструкторлик бюросининг экспериментал цехини тарк этиб, ҳозир Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-текшириш институтида эгарланган отдек шай турибди. Мотор ҳаракатга келтирилиб, жилови пайкаллар сари буриб юборилса бас, — пахтакорга куч ва дармону, «оқ олтин» хирмон-хирмон!..

Никита Сергеевич Хрушчев шу йил октябрь ойи бошларида республикамизда меҳмон бўлиб турганида яна ўша илмий-текшириш институтида бўлиб, тажриба далаларини айланиб кўрди, олимлар билан суҳбатлашиб, иш юзасидан қимматли маслаҳатлар берди. Айни вақтда пахтачиликни комплекс механизациялаш соҳасида ўтган бир йил мобайнида қандай ўзгаришлар рўй берганлиги билан қизиқиб, қишлоқ хўжалик машиналарини бирма-бир кўздан кечирар экан, улардан бири ҳамманинг эътиборини ўзига тортди.

— Бу, — Апполинарий Николаевич дарҳол изоҳ бера бошлади, — тўрт қаторли пахта териш комбайни. Сиз, Никита Сергеевич, бултур республикамизда бўлган пайтингизда мен Сизга коллективимиз номидан шундай агрегатни яратиш ҳақида ваъда берган эдим. Биз ўша ваъдамизни шараф билан бажардик...

Апполинарий Николаевич Приходько азиз меҳмонга «Пахтакор»нинг ўзига хос фазилатлари ва афзалликлари тўғрисида батафсил гапириб берди. Унинг илк нусхасини бошқариб синаб кўрган донгдор механизатор Турсуной Охунова эса бу агрегат хусусида фақат мақтов сўзларини айтди. У мазкур машина билан олти соат ичида деярлик ўн тонна, яъни одатдаги машиналардагидан икки марта кўп пахта терганини шу ерда ҳозир бўлганларга қувониб маълум қилди. Ўрток Н. С. Хрущчев «Пахтакор»ни ижобий баҳолаб, моторлар паркидан яхши фойдаланиш учун конструкторларга осма тўрт қаторли машина яратиш ҳақида ўйлашни маслаҳат берди.

«Пахтакор» ҳозир Ўрта Осиё машина синаш станциясида ҳар томонлама синовдан ўтказилмоқда. Тўпланган маълумотлар, шунингдек Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунованинг янги техникани пухта эгаллаб олиб, Чиноз районидаги Киров номли ўз колхозида ҳатто иккинчи теримда ҳам кунига тўрт тоннадан пахта терганлиги унинг истиқболи порлоқ машина эканлигидан далолат бермоқда.

— Партиямиз Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми қарорида ва ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Пленумда қилган докладида, — дейди Апполинарий Николаевич,— лойиҳалаш ва конструкторлик ташкилотларига раҳбарликни қайта қуриш мақсадга мувофиқлиги, бунинг учун етакчи илмий, лойиҳалаш ва конструкторлик институтлари, заводлардаги конструкторлик бюроларини тажриба ва экспериментал базалари билан бирга саноат тармоқлари бўйича Давлат комитетлари ихтиёрига ўтказилсин, деб жуда тўғри кўрсатилган. Бу тадбир техника тараққиётимизни таъминловчи катта омилдир.

Ш. ТОҲИРОВ.

Фалсафий суҳбатлар

БУ КИТОБНИ ЎҚИНГ

□ □ □

КПСС Программасида коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш билан бирга кишиларда илмий дунёқарашни шакллантириш ҳам биринчи даражали аҳамиятга эга эканлиги таъкидлаб кўрсатилгандир. Илмий дунёқарашни шакллантиришда табиатшунослик фанлари ва ҳозирги замон техникаси қўлга киритган ютуқларни пропаганда қилиш, айниқса бу ютуқларни фалсафий материализм нуқтаи назаридан анализ қилиш, уларни фалсафий умумлаштириш натижасида янги-янги илмий фалсафий, материалистик хулосалар чиқариш ва буни кишилар онгига сингдириш муҳим аҳамият касб этади.

Худди шу нуқтаи назардан қараганда, О. Файзуллаевнинг **«Табиатдаги баъзи ҳодисалар ҳақида фалсафий суҳбатлар»** деб аталган ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси нашриёти томонидан босиб чиқарилган китобчаси лекторлар, пропагандист ва агитаторлар учун яхши қўлланма бўлиб хизмат қилади.

Китобхон бу асарда табиатда бўладиган жуда кўпгина қизиқарли ҳодисалар ҳақида, чунончи математика фанининг бошқа соҳалар билан узвий алоқаси, бошқа фанлардаги проблемаларни ҳал қилишда унинг роли, математика орқали янги сайёраларнинг кашф этилиши тўғрисида, замонамиз фанининг янги соҳаларидан бири бўлган кибернетика, инсоннинг космосга учиши ва уни забт этиши ва шуларга ўхшаш жуда кўп масалалар юзасидан фалсафий суҳбатлар билан танишади.

Мазкур китобчанинг яна бир муҳим ютуғи шундаки, унда ҳозирги кунларда турли кишилар томонидан турлича тушунилиб, турлича талқин қилиб келинаётган фалсафий масалалар ҳам ёритилган ва автор бу масалалар юзасидан тўғри тушунча беради. Айниқса, асарнинг табииёт билан фалсафанинг ҳамкорлигини баён этган қисми диққатга сазовордир.

Автор китобчада баён қилган суҳбатларида табиат ва жамиятда содир бўлаётган ҳодисалар қонуний равишда юз бераётганини чуқур илмий материалистик йўсинда талқин қилади. Кўтарилган барча масалалар марксистик фалсафий материализм позициясидан туриб ёритилган. Соф фалсафий масалалар билан бир қаторда турмушда жуда кўп учрайдиган, аммо диний кишилар томонидан илоҳийлаштириб тушунтириладиган ҳодисалар ҳам берилганки, бу динни фош этишда жуда қимматли далил бўлиб хизмат қилади. Автор бу ҳодисаларни ҳал қилиб берган фан ютуқларини кўрсатиб, диний тушунчаларнинг бутунлай асоссиз эканлигини очиб беради.

Умуман, китобчада баён қилинган, табиатда содир бўладиган баъзи бир ҳодисалар билан танишар эканмиз, марксистик материализмнинг табиат ҳодисалари ва қонунларига объектив равишда қарашига, бу ҳодисаларни ва уларнинг бир-бири билан алоқаларини ифодаловчи объектив қонунлар ҳеч ким томонидан: на худо ва на ақл-идрок томонидан яратилмаганлигига, улар абадий ва азалий ҳодисалар эканлигига ишонч ҳосил қиламиз.

Шуни ҳам айтиш кераки, китобча гарчи кенг китобхонлар оммасига мўлжалланган бўлсада, унда учрайдиган баъзи бир материаллар, арифметик формулалар шу соҳа бўйича озми-кўпми тушунчага эга бўлган ўқувчиларгагина тушунарлидир. Аммо кенг китобхонлар оммаси учун эса бундай оғир формулалар айрим масалаларни тўғри ва ҳар томонлама тушуниб олишни қийинлаштиради.

Бу хилдаги қизиқарли ҳамда фойдали китобларнинг кўплаб нашр қилинишини истар эдик.

У. АБДУСАЛОМОВ,
М. АБДУРАСУЛОВ.

ГАЗЛАШТИРИШ ФОЙДАСИ

«Ташсельмаш» заводининг ишлаб чиқариш участкалари бирин-кетин газлаштирилмоқда. Яқинда корхонанинг яна бир қозонхонаси газ билан ишлашга ўтди. Шундай қилиб ҳозир заводдаги барча қизитгич ва қуритиш асбоб-ускуналарининг тўртдан уч қисми «зангори» ёнилғи билан ишламоқда.

Газ етиб келган участкаларнинг қиёфаси тубдан ўзгарди, тутун ва исга абадий хотима берилди, ишлаб чиқариш кўрсаткичи ва маданияти яхшиланди. Завод газга ўтиш ҳисобига 257 минг сўмлик фойда кўрди.

Г. ДЕМИДОВ.

КАФЕДРА ТЎПЛАМИ

Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институтининг сиёсий иқтисод кафедраси яқинда навбатдаги илмий асарлар тўпламини нашр эттирди. Тўплам Ўзбекистон экономикаси ривожланишининг баъзи актуал масалалари ва социализм сиёсий иқтисодининг проблемаларига бағишланган.

Тўпламга киритилган мақолалар тематик актуаллиги билан эътиборни жалб этади. Профессор Н. Е. Омелиннинг «Қолоқ мамлакатларнинг социализмга ўтиши ҳақида» деган мақоласи айниқса қизиқиш билан ўқилади. Унда империализм колониал системасининг емирилиши натижасида мустақилликка эришган Осиё, Африка ва Латин америкасининг айрим мамлакатларининг келажакда социализмга ўтишида Совет Иттифоқининг бой тажрибасидан фойдаланишлари муҳим аҳамиятга эга эканлиги илмий таҳлил қилиб берилган. Мақолада Ўрта Осиё, шу жумладан Совет Ўзбекистонининг социалистик жамият қуришда эришган муваффақиятлари кенг баён қилинган.

Ўқитувчи Ю. И. Волков тўпламга Ўзбекистонда колхозлараро иқтисодий алоқаларнинг ҳозирги давридаги ривожланишини баён қилувчи мақоласи билан қатнашган.

Шунингдек, тўпламдаги «Оҳангарон-Олмалиқ тоғ саноати районида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш истиқболлари», «Чирчиқ саноати Улуғ Ватан уруши йилларида» номли мақолалар ҳам кўпчиликка манзур бўлаётир.

Ҳ. СОБИРОВ.

Қисқа сатрларда

✦ «Гулистон» совхозининг 5-бўлимидаги 22-мактаб ёнига қўшимча бино қурилди. Синф хоналари кўпайиб машғулотлар бир сменада олиб бориладиган бўлди.

Ҳ. Холиғитов.

✦ А. Островский номли Тошкент театр ва рассомлик санъати институтида саҳна ҳаракати қоидалари фанини мукаммал ўрганиш мақсадида пантомимо тўгараги ташкил этилди.

М. Мирзаахмедов.

✦ Пойтахтимиздаги 2-автомобиль ремонт заводига қарашли авторемонт цехида ишчилар учун янги ошхона очилди.

Ҳ. Эгамбердиев.

✦ Орджоникидзе районидаги «Коммунизм» колхозининг Навоий номли участкасида янги поликлиника очилиб, ишга туширилди.

С. Мирзалиев.

✦ Ўзбекистон трактор-йиғув заводи территорияси ёнидаги янги уй-жой қурилиши массивида ишчилар шаҳарчаси қад кўтармоқда. Бу ерда яқинда мактаб, ётоқхона бинолари фойдаланишга топширилди.

А. Тожиев.

✦ Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхози билан Тошкент шаҳри ўртасида автобус қатнови йўлга қўйилди.

Ф. Шохисмоил.

✦ Юқори Чирчиқ районидаги Калинин номли колхоз хонадонлари электрлаштирилди. Бу билан Сўқоқ қишлоғи чароғон бўлди.

Ш. Йўлдошев.

Миразиз Миртўраев 1-ремонт-механика заводида слесарь бўлиб ишлайди. У кундалик ва ойлик нормаларини системали равишда 160 процентга етказиб бажармоқда. Суратда: ўртоқ Миразиз Миртўраев.

А. Абалян фотоси.

СОВХОЗ МАШЪАЛИ

Ўртоқ Тилов Абдалиев бошчилик қилаётган бригада 1-«Боёвут» совхозининг машъалидир. У «оқ олтин»дан катта хирмон кўтарди.

Бригаданинг жонбозлари бир ёқадан бош чиқариб қўлни-қўлга бериб астойдил меҳнат қилдилар, мўл ҳосил етиштириш йўлида хормай-толмай курашдилар. Йиғим-терим мавсуми бошланганидан бери эса ҳамманинг фикри-зикри пешона тери билан ундирилган ҳосилнинг бирор мисқолини ҳам нобуд қилмай териб олишга қаратилди.

Мана энди, бутун совет халқи КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қарорларини ҳаётга тадбиқ қилиш учун кураш бошлаган бир пайтда бригада пахтакорлари 334 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 31 центнердан ошириб ҳосил йиғиб-териб олганликлари, йиллик планни ортиғи билан бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар.

— Биз, — дейди бригада бошлиғи ўртоқ Тилов Абдалиев, — чевар қўллари билан 15 тонна «оқ олтин» териб хирмонимизга барака киритган Олтиной Қодирова, ҳар бири 10 тоннадан ошириб пахта тўккан Фарида Ўринбосарова, Мамадали Норбоев, Зулайхо Холиқулова сингари ўртоқлар билан ҳақли равишда фахрланаяпмиз. Биз бу йил ҳосилдорликни 33 центнерга етказишга қатъий аҳд қилганмиз. Бу аҳдимизнинг ҳам уддасидан чиқишимиз аниқ.

Ҳа, бригада пахтакорлари «планни тўлдирдик, энди бамайлихотир юраверсак бўлаверади» деб, энди қўл қовуштириб ўтирганлари йўқ. Аксинча, даладаги сўнгги кўракни йиғиб олиш ҳаракатидалар.

Р. САИДҚУЛОВ,
Ш. ХОЛИҚУЛОВ.

ВАЪДАГА ВАФОДОРЛАР

Колхозимиз пахтакорлари КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, қўшимча мажбуриятларини ҳам ўринладилар. Ваъдасига вафодорлар давлат омборига пландан ташқари 500 тонна «оқ олтин» тўкдилар. Хўжалигимиз Ватанга жами 4711 тонна «оқ олтин» етказиб берди. Яна 100 тонна пахта топширишга аҳд қилдик.

КИМ ПЕН ХВА,
Ўрта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

К. А. КИМ,
колхоз партия ташкилотининг секретари.

ҲОСИЛ ЕРДА ҚОЛМАЙДИ

Бу сўзларни шу кунларда ҳар бир ориятли деҳқоннинг оғзидан эшитасиз. Ўрта Чирчиқ районидаги ғолиб бригадаларнинг деҳқонлари ҳам шулар жумласидандир. Куйбишев номли колхоздаги, ўртоқ Мурод Қулменов бошлиқ бригада аъзоларининг бутун диққати далада бирорта ҳам кўракни қолдирмаслик, ерни ҳосилдан батамом тозалаш билан банд. Улар 178 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳозиргача 30 центнердан ошириб пахта териб олдилар. Давлат омборига пландаги 445 тонна ўрнига 510 тоннадан ортиқ «оқ олтин» жўнатилди.

Бригадада меҳнатсевар теримчиларни кўплаб учратиш мумкин. Уларнинг ичида энг пешқадамлари Ж. Абдулазизова билан Н. Шомуродова ўртоқлардир. Бу икки чеварнинг ҳар бири хирмонга 7,5—8 тоннадан пахта тўкди. Шу кунларда улар 150—200 килограммдан ошириб кўрак теришяпти.

Райондаги «XXII партсъезд» колхозининг Т. Худойназаров, И. Мусаев, Т. Розиқов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида ҳам кўрак териш, далани ҳосилдан батамом тозалаш ва шудгорлаш ишлари авж олиб кетди.

П. ТОЖИЕВ,
Ш. ХОЛМУҲАМЕДОВ.

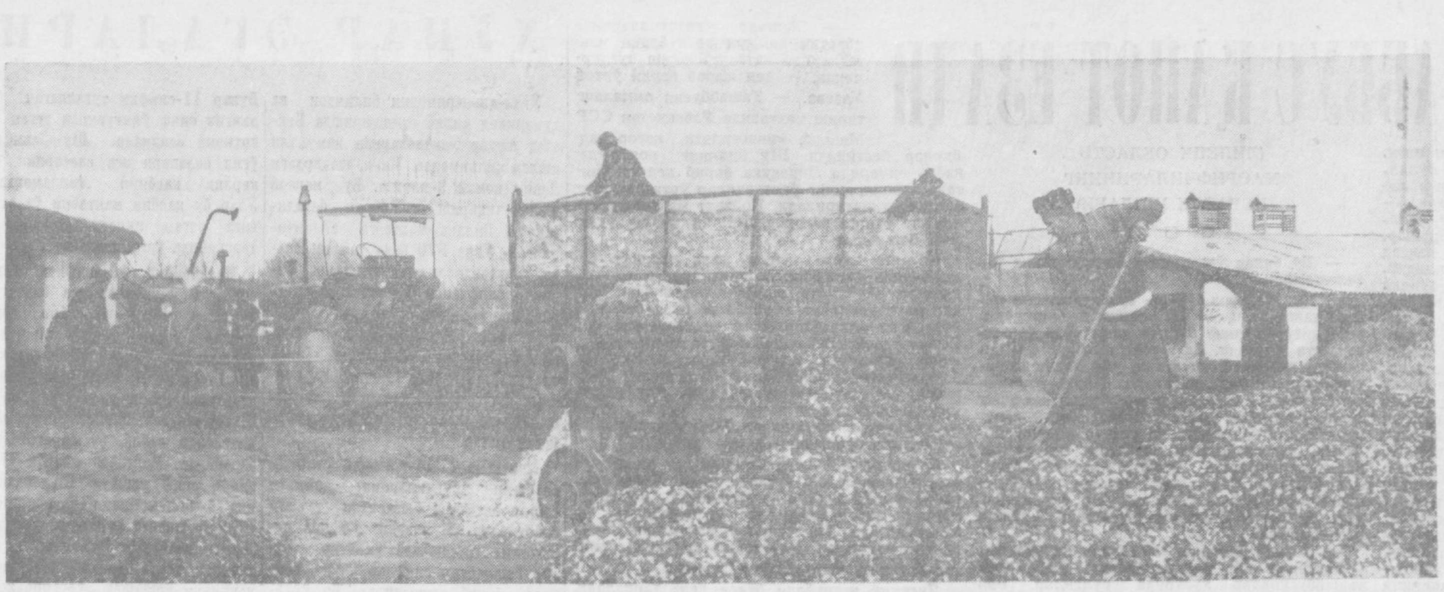

ОЛТИНДАЙ ҚИММАТ, НОНДАЙ АЗИЗ

Холхожи акалар бригадаси гектаридан пландаги 31 ўрнига 39 центнердан «оқ олтин» кўтаришди. Киши кўнгли қувонадиган кўрсаткич бу. Кузу қишнинг аччиқ изғиринларига бардош бериб ер кўксини тилган, навбаҳорда мўл ҳосил уруғини ерга қадаган, саратон қуёши тиғида ҳар туп ғўзани кўзқорачиғидай асраб парвариш қилган азамат механизаторларнинг, тун бўйи мижжа қоқмайин ғўза томирларига ҳаёт суви оқизган миришкор сувчиларнинг — азамат колхозчиларнинг ҳалол меҳнатлари самараси бу!

Кеча яқинда Холхожи ака карталарни яна бирма-бир кўздан кечириб чиқди. Ҳа, ҳали далада ҳосил бор. «Нон ҳам нон, ноннинг увоғи ҳам нон» деганларидек бир чигитдан тўпланса ҳам хирмонга яна барака киради, ўйлади у, хотиржамликка бериладиган пайт эмас. Колхознинг йиллик планини ошириб бажаришига саноқли кунлар қолди. Яна бир ғайрат қилиш керак. Эл-юртнинг хайрли ишига иложи борича улуш қўшиш керак.

Холхожи аканинг айтганича бўлди. Йигит ва қизлар яна эгат оралаша бошлашди. Уларнинг шиори: «Етиштирган дурдонамизнинг сўнгги мисқолини ҳам ерда қолдирмаймиз» деган олижаноб шиор эди.

Ахир, бир гектар ерда 85 минг туп кўчат бор деяйлик. Ҳар тупида биттадан чигит қолса ҳам 40 килограмм «оқ олтин» нобуд бўлди, деган сўз. Тасаввур қилиб кўринг. Шу 40 килограмм пахтадан 266 метр батис тўқилади, 1796 ғалтак ип йигирилади. 4,5 килограмм ёғ, 9,5 килограмм кунжара олинади.

Холхожи аканинг 61 гектар пахта майдони бор. Бригадирнинг мўлжалича гектаридан яна 100 килограммдан бемалол ҳосил йиғиб олса бўлади. Бу нима деган сўз. Бу ҳалиги айтганимиздан икки ярим баравар кўп батис, ип, ёғ, кунжара деган сўз.

Бугун Холхожи ака Азаматов бошлиқ бригаданинг сушилка хўжалигида бўлсангиз, қайноқ ҳаётнинг гувоҳи бўласиз, кимдир печь дамига кўмир ташлаяпти, пешонасини чирт танғиган, белни маҳкам боғлаган ўша кишининг юз-яноқлари оташ нафасидан яллиғланган. Кимдир кўрак ағдаряпти, эртароқ қурисин, эртароқ машинага тушсин, дейди у. Кўрак чувиш машинаси бетиним ишлаяпти. Шу машинадан чиққан «оқ олтин»лар қуритилиб прицепларда қабул пунктларига жўнатилаяпти. Ҳа, бу ердагиларнинг чиндан ҳам қўли қўлига тегмайди. Хирмонда Муҳитдин ака Мирзажонов ҳам бор. Миришкор деҳқон у. Суяги пахтачиликда қотган. Ёз бўйи эгатларга сув тараган Муҳитдин ака бугун пахта қуритишда ҳам бошқаларга намуна кўрсатиб ишлаяпти.

— **Ҳозир шундай долзарб пайт,** — дейди Муҳитдин ака, — **меҳнатни ишнинг кўзини билиб ташкил қилган деҳқон ютади. Дала ишларини конвейер усулда ташкил қилдик. Ҳосилни бир чеккадан йиғиштириб, бир чеккадан шудгорлашни ҳам бошлаб юбормоқчимиз. Мўлжалимиз 40 центнер эди, ошса ошадики, кам бўлмайди.**

Ҳа, бир жон бир тан бўлиб, олижаноб мақсад йўлида хормай-толмай ишлаётган Холхожи ака Азаматовлар бригадаси бу довондан ҳам мардоналик билан ўтади. **Суратда: Янгийўл районидаги Свердлов номли колхознинг ўртоқ Холхожи Азаматов бошлиқ бригадасида машина билан кўрак чувиш, сушилка хўжалигида қуритилган пахталарни прицепларга ортиб қабул пунктларига жўнатиш пайти.**

В. Салов фотоси.

СЕРДАРОМАД ТАРМОҚ

— Чўчқа тез етиладиган мол экан, — дейди Калинин районидаги «Назарбек» совхозининг чўчқабоқари ўртоқ Сергей Чернов. — Совхозимизда 1179 бош чўчқа боқиляпти, шундан 60 таси бўрдоқига қўйилган.

Чўчқабоқар Черновнинг сўзи билан иши бир. У чўчқаларни семиртириб боқиш билан бирга, она чўчқалардан кўплаб бола олинишини таъминлаётир. Бу йил у ўзига бириктилган 20 бош она чўчқанинг ҳар бошидан ўртача 20 тадан бола олиб ўстирмоқда. Чернов йил охиригача яна ҳар бош она чўчқадан тўрттадан бола олиш ва давлатга яна 50 центнер гўшт топшириш учун курашмоқда.

Бўрдоқига ажратилган чўчқаларнинг ҳар бири кунига 3 килограммдан концентрат, ярим килограммдан майдаланган беда. 4 килограммдан ёғи олинган сут билан боқилаяпти.

Илғор чорвадор ўртоқ Чернов бир центнер чўчқа гўштининг таннархини 55—60 сўмдан оширмаслик чораларини кўрмоқда.

Т. ИСМОИЛОВ.

ФЕЛЬЕТОН

ҲУШЁР ТОРТ

Гулистон районидаги Эсонов раис бўлган Қаҳрамон Аҳмедов номли, Янгийўл районидаги Байрамов раис бўлган Энгельс номли, Оққўрғон районидаги Раҳмонов раис бўлган Ленин номли, Комсомол районидаги Жалилов раис бўлган Калинин номли колхозлар йиллик пахта тайёрлаш планларини эндигина 35—40—45 процент адо этдилар, холос. Бу хўжаликларнинг масъулиятсизлик касалига дучор бўлган раҳбарлари, гўё ҳеч нарсани кўрмагандек, ҳамон таралла-бедод қилиб юрибдилар.

М. Воробейчиков чизган расм.

Кўз боғлагич ваъдабоз
Нутқ айтди баланд парвоз.
Кўкрагига муштлади,
Ўз кўнглини хушлади.
У бундай деб куйлади,
Чертиб-чертиб сўйлади:
«Пахтамиз бўлади юз —
Кўринг товлангaнда куз».
Роса мақтанди — қаранг,
Қулоқни қилди гаранг.
Энди бўлса йўқ суръат,
Қараб турмайди фурсат.
Ҳосили кўп далада,
Ўзи эса панада.
Ҳар кун тўқиб афсона,
Қолоқликка баҳона,
Судралмоқда плани,
Ачинмас бунга жони.
Эй, ваъдабоз, торт ҳушёр,
Кутар сени пахтазор.
Ўтин бўлмасин ғўзанг,
Ҳар ғўза олтин кўзанг.
Зинҳор унутма буни
Бил, ҳозир синов куни.

Акмал ПУЛАТ

КУБАНИНГ ҚАРДОШЛАРИМИЗ

А. И. МИКОЯННИНГ Куба телевидениеси орқали сўзлаган нутқи

ГАВАНА, 26 ноябрь. (ТАСС). Кубада меҳмон бўлиб турган СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян кеча Куба телевидениеси орқали нутқ сўзлади.

А. И. Микоян ўз нутқининг бошида айтдики, мен мамлакатда бўлган вақтимда кўп кишилар билан учрашдим, Куба раҳбарлари билан фикрлашиб олдим, оддий халқ билан, студентлар, профессорлар билан учрашдим, кўп нарсаларни кўрдим ва эшитдим. Жўнаб кетиш олдидан сизларга хурсанд бўлиб шуни айтаманки, деб давом қилди у, сизларнинг йўлбошчингиз Фидель Кастро айтгани каби, мен ҳам учрашувларимиз ва олиб борган музокараларимиздан мамнун бўлдим. Бу фақат менинг фикрим эмас, ҳукуматимизнинг, ва Никита Сергеевич Хрушчевнинг фикри ҳам шудир.

Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари уқтириб айтдики, Фидель Кастро ва унинг жанговар сафдошлари раҳбарлигида революция ўсиб эндиликда демократик революциядан Социалистик революцияга айланди. Бу революция, деди у, ҳамма халқларнинг империалистлар ва капиталистлар асоратига қарши, озодлик учун олиб бораётган курашига катта ҳисса қўшди.

А. И. Микоян Совет Иттифоқи Куба ҳукумати билан биргаликда ҳаракат қилиб, Кубани уруш хавфидан қутқаришга, жаҳон ядро уруши ёқасига келиб қолганида инсониятни бу урушдан сақлаб қолишга муваффақ бўлганлигини эслатиб, шу кунларда Куба жаҳон сиёсатининг маркази бўлиб қолганлигини уқтириб ўтди.

Кубанинг намунаси тобора зўр фактор бўлиб қолмоқда ва Латин Америкасида ҳам, шунингдек ўз озодлиги учун курашаётган бошқа мамлакатларда ҳам революцион ҳаракатни олға силжитмоқда.

Куба устига тушган хавф, — деди А. И. Микоян, Фидель Кастро бошчилигидаги революцион раҳбарлик теварагида халқ оммасини тағин ҳам кўпроқ жипслаштирди. Социалистик Куба, деди у, енгиб чиқди, ғалабани сақлаб қолади ва кўпайтиради, асорат остида турган ҳамма халқларни ўзига жалб қилувчи тағин ҳам ёрқин машъал бўлиб қолади.

А. И. Микоян Куба танглигини ҳал қилишда шахсан Никита Сергеевич Хрушчев жуда катта роль ўйнаганлигини қайд қилиб ўтди.

Ўртоқ Хрушчев, деди А. И. Микоян, биз Кубанинг қардошлари эканлигимизни Кубадаги ҳамма дўстларимизга айтишни мендан илтимос қилди. Биз бундан буён ҳам Кубанинг қардошлари бўлиб қоламиз.

А. И. Микоян низоли масалаларни тинч воситалар билан ҳал қилиш зарурлигини таъкидлаб айтдики, низоли масалаларни қурол ёрдами билан ҳал қилмоқчи бўлганларнинг қурол-яроғига Совет Иттифоқининг ва социалистик лагернинг қурол-яроғи рўпара бўлиб турибди. Улар қўл кўтаришдан олдин ўзларининг бошларига нималар тушишини ўйлаб кўришлари лозим.

А. И. Микоян Куба халқининг бирлиги, у ўз ҳукуматини қўллаб-қувватлаши, партияни ва Куба ҳукуматини руҳлантириб турган марксизм-ленинизм идеясини қўллаб-қувватлаши Кубага ҳужум бўлишига йўл қўймасликни таъминловчи энг катта гарантия эканлигини айтиб уқтириб ўтдики, ҳужум қилмасликнинг халқаро гарантиялари бўлиши, Кубанинг қардошлари бўлган Совет Иттифоқи, бошқа социалистик мамлакатлар Куба билан қўлни-қўлга бериб бу гарантияларни мустаҳкамлаши ҳам катта аҳамиятга эга.

А. И. Микоян Куба халқининг ўз олдига қўйган жуда катта вазифаларини ҳал қилмоқ учун Кубага, шунингдек бошқа халқларга ҳам тинчлик зарурлигини уқтириб ўтди.

А. И. Микоян, Куба социалистик мамлакат бўлиб яшай беради ва яшнайберади, деб ишонч билдирди. Социализм, деди у, Кубада ўсиш ва мустаҳкамланиш учун бунёдга келди.

А. И. МИКОЯН НЬЮ-ЙОРКДА

НЬЮ-ЙОРК, 27 ноябрь. (ТАСС). СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян кеча Гаванадан бу ерга келди.

УЛУШИМ БОР

Йиғим-терим мавсуми бошланишига саноқли кунлар қолган эди. Бригадамизда тушки пайтда қисқа йиғилиш бўлди.

— Мана, — дея сўз бошлади бригадиримиз Турғунбой ака Холхўжаев, — юз берган барча қийинчиликларни матонат билан енгдик. Далаларимизда мажбуриятимизга лойиқ ҳосил тўплашга эришдик. Пахта қийғос очила бошлади. Йиғим-теримга тайёргарлигимиз деярли тугади. Қани, бу йилги мавсумда ким қанча пахта термоқчи?

Анчагача ҳеч ким индамади. Кейин бригадамизда ҳар йили кўп пахта теришда шуҳрат қозонган Холбуви Турғунова гап бошлади:

— Ўтган йили 9 тоннадан ошириб, доғда қолган эдим. Бу йил роса 10 тонна бўлади. Мусобақага Рашидани чақираман. Агар юрагида ўти бўлса, беллашаверсин, — деди у. Бу гап менга жуда ҳам таъсир қилиб кетди.

— Чақириқни қабул қиламан, — дедим ўрнимдан туриб. — Маррам — 12 тонна.

«Уят ўлимдан қаттиқ» деган ҳикматли гап бор. Ваъда бергандан кейин унинг устидан чиқиш керак, албатта. Мен йиғим-терим бошланган дастлабки кунлардан бошлабоқ ишга астойдил киришдим. Кўп пахта теришда унча-мунча тажрибам бўлишига қарамай, илғорларнинг иш усулларини янада қунт билан ўргандим.

Агар киши ўз касбига чинакам меҳр қўйиб унга астойдил киришса, меҳнати шубҳасиз яхши натижа беради. Мен ҳам онахон деҳқон Надежда Григорьевна Загладанинг ишга виждон, ихлос билан ёндошиш тўғрисида ёзган мақоласидаги гапларга тўла амал қилдим. Натижа чакки бўлмади. Ҳозиргача бригада хирмонига 10 тоннадан ошириб «оқ олтин» тўкдим. Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг республикамиздаги барча меҳнаткашларга қарата чиқарган Мурожаати, Хоразм область пахтакорларининг чақириғи менинг ҳам ғайратимни ошириб юборди.

Далаларимизда ҳали ҳосил бор. Мен ҳам колхозимизнинг барча пахтакорлари қатори ҳосилнинг охирги граммларини тезроқ йиғиштириб олиш учун курашда актив қатнашаман. Ҳозирги кунларда 70-80 килограммга етказиб кўсак тераётирман.

Районимиз она-Ватанга йиллик пахта тайёрлаш планининг бажарилганлиги тўғрисида ғалаба рапорти берди. Бу улкан хирмонда кичик бўлсада менинг ҳам улушим борлиги билан чексиз қувонаман. Мен янада ғайрат билан ишлаб ўз устимга олган мажбуриятимни шараф билан бажараман.

Рашида БАШКИРОВА,
Чиноз районидаги «Коммунизм» колхозининг чевар теримчиси.

Миришкор сабзавотчилар

Калинин районидаги «Москва» колхози аъзолари ноябрь ойининг бошларидаёқ давлатга картошка, сабзавот, қовун-тарвуз сотиш планини ўринлаб қўйган эдилар. Ҳозир колхозда кузги-қишки ишлар айни авжида. Пландаги 560 гектар ернинг ҳаммаси шудгорлаб бўлинган. Механизаторлардан Турғун Қодиров, Вали Раупов ва Икромов ўртоқлар бу соҳада жуда ғайрат кўрсатдилар.

Генерал Собир Раҳимов номли колхозда ҳам сабзавот ҳосили мўл бўлди. Колхоз аъзолари давлатга 650 ўрнига 779 тонна картошка, 1900 тонна ўрнига 2356 тонна сабзавот етказиб бердилар.

Колхознинг ўртоқ А. Самадов бошлиқ бригадасида айниқса катта ютуқлар қўлга киритилди. Ҳар гектар ердан 20 тоннадан картошка, 36 тоннадан қовун-тарвуз, 27 тоннадан помидор йиғиб олинди.

— Ернинг қадрига етсанг, сендан нози-неъматини аямайди, — дейди колхоз агрономи ўртоқ В. Ёқубов, — ана шуни ҳисобга олиб, биз шудгорлашни ғоят сифатли ўтказиш тадбирларини кўрмоқдамиз. Ҳозир даламизда тўртта «ДТ-54» трактори ишлаб турибди. Ҳосилдан бўшаган ерлар пешма-пеш шудгор қилинмоқда. Бу иш икки сменада ташкил этилган.

Далада иш қизғин. Ҳозиргача қадар 500 гектардан ортиқ майдон ҳайдалди. Ҳар гектар ерга 500 килограммдан суперфосфат солинмоқда.

И. АББОСОВ,
Ж. САЪДУЛЛАЕВ,
Т. ЖЎРАЕВ.

ПЛАН — 10 ДЕКАБРГАЧА

ТЎЙТЕПА. (**Ўз мухбиримиздан**). Кеча «Полярная звезда» колхозининг клубида район пахтакорларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилиш қатнашчилари фойдаланилмаётган резервларни тўла ишга солиб, пахта тайёрлаш йиллик планини 10 декабргача бажаришга аҳд қилганликларини айтдилар.

Йиғилишда область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ М. Абдураззоқов нутқ сўзлади.

Янги боғлар бўлади

«Главголодностепстрой»га қарашли дарахт ўтқазиш ва кўкаламзорлаштириш бошқармасининг Норқул Суюнов бригадаси аъзолари кўчат ўтқазишда самарали иш қилмоқдалар.

Бригададаги Ўрол Холмўминов, Исхоқ Умурзоқов каби ишчиларнинг ишларини мақтаса мақтагудек. Улар кўчат ўтқазиш нормаларини 2—2,5 баравар бажаришмоқда.

Коллектив ҳозирга қадар Титов номли 6-совхозда 105 гектар, «Фарҳод» совхозида 100 гектар ерга кўчат ўтқазди.

А. РАЙИМҚУЛОВ.

ЁШ КУЙЧИНИНГ ДЎМБИРАСИ

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

□ □ □

Тиринг-тиринг дўмбирам,
Сўйла сиринг, дўмбирам.
Сенсиз сўз қуролмайман,
Кўрмасам туролмайман.
Қўшиғимнинг қўри бўл,
Юрагимнинг жўри бўл.

Хоҳ катта, хоҳ кичик ҳар бир шоир халқнинг бой оғзаки дурдоналаридан ўз ижодида озми-кўпми фойдаланади, уни янги фикр, янги форма билан бойитади. Юқоридаги сатрларни биз ана шундай туганмас халқ бойлиги—сўз чашмасидан баҳраманд бўлиб яйраб-яйраб ижод қилаётган ёш шоир Тўра Сулаймоннинг «Истар кўнгил» номли шеърлар тўпламида учратамиз. (редактор Т. Имомхўжаев. Тошкент. Ўздавнашр. 1962 йил).

Т. Сулаймон «Истар кўнгил»ини чиқаргунча бир неча йил халқ қўшиқларини йиғди, шу жараёнда қаламини қайради. Шоирнинг тўплами уч бўлимдан иборат. Уччала бўлим ҳам бир-бири билан ғоявий жиҳатдан боғланиб кетган. Авторнинг шеърларида она Ватанимизнинг бекиёс гўзаллиги, азамат халқимизнинг партия, ҳукуматимиз ғамхўрлигидан миннатдорлиги, энг гўзал жамият қураётган ва шу жамият аъзолари фазилатларини ўзида мужассамлаштираётган совет кишиларининг маънавий қиёфаси, ҳаётга муҳаббати, ҳамда уларнинг меҳнатга бўлган муносабати, соф инсоний севгиси куйланади.

Автор «Колхозчи қизга» шеърида ўн тўрт кунлик ойдек болқиб, юзларида қувонч барқ уриб турувчи шу замона кўҳлик қизларининг меҳнати, гўзаллиги ва пок севгисини қуйидаги ўйноқи сатрларда ифодалайди:

Гул юзингнинг таърифи; олма, анор...,
Қут изингдан қашқари гули унар.
Қўлингдан бир коса сув ичмоқликнинг,
Дардида минг йигитнинг кўкси ёнар.

«Истар кўнгил»нинг «Тоғлар оша, даралар оша...» деб номланган бўлимидаги кўпгина шеърлари мусиқийлик музикавийлик, ўйноқилик билан диққатга сазовордир. Шоир «Дўмбирам» ва «Тоғ қизлари» каби шеърларида ўз фантазиясига эрк бериб, ўқувчи қалбини ажойиб ҳислар билан эркалайди. Бу шеърларда халқ достонлари формасидан усталик билан фойдаланилган.

Ёш шоир «Тоғ қизлари» шеърида ҳали ўзбек адабиётида кам ёзилган лекин Фарғона, Самарқанд ва Хоразм областларида кўп тарқалган «Алёр айтишиш» формасидан янгича фойдаланади.

Ҳар бир ёш шоирнинг биринчи парвозидаёқ ўзига хос стил, услуб ва формаси кўзга ташланади. Т. Сулаймон услубини кўпроқ Миртемир ва Султон Акбарий услубига ўхшатса бўлади. Бу билан биз уларнинг дўмбираси бир хил оҳангда жаранглайди деб айтмоқчи эмасмиз, балки бир-бирига ҳамоҳанг демоқчимиз. Бу билан уларнинг халқ ижодиётидан кўп фойдаланишаётганлигини, асарлари халқнинг қалбига тез етиб бораётганлигини эътироф қилмоқчимиз.

Шоир «Офарин» сарлавҳали шеърида халқлар ўртасидаги дўстликни шарафлайди. Тотувлик билан меҳнат қилиб, чўлни гулистонга айлантираётганларни шундай мадҳ қилади:

Ўн беш миллат вакилининг
бунда кўрдим ҳимматин.
Тотувликнинг шарофати,
дўстлигимиз қудратин.
Одамизот меҳнатининг буюк
қадр-қимматин,
Саҳроларга сайқал берган,
юртимизнинг омадин.

Ёш шоирнинг мазкур тўпламига назар ташлар эканмиз, унинг ижодий гулдастаси ичида бегона ўтларни ҳам учратамиз. «Йўлларига қарай бериб...» деган шеъридаги қуйидаги бир тўртликда автор тракторчи йигит меҳнатини ёри тилидан айтиб келиб шундай дейди:

Механиклар чекмас кетмон
захматини.
Иш бобида кўрсатди ўз
санъатини.
Хайбати зўр машинани ишга
солиб.
Олди бутун кўпчиликнинг
раҳматини.

Наҳотки автор кетмон захматидан механикларгина қутилган деб ўйласа! Бу шеърда ҳеч қандай янгилик, ўқувчи қалбига жиз этиб тегадиган сатрлар конкрет фикр йўқ. Ёки бўлмаса пойтахтимизни мадҳ қилувчи «Тошкент» номли шеърида шундай мантиқсиз мисралар кўзга ташланади.

Кеч кирганда, боғи-роғи анҳор
бўйлаб,
Фароғатда сайр қилар
бирнечалар(?)

Бу билан автор нима демоқчи: Анҳор, боғлар бўйлаб тўп-тўп кишилар сайр қилишадими, ёки фақат бир неча кишиларгина сайр қиладими? Бу яхши очиб берилмаган.

Шунингдек айрим шеърлар борки, уларда бадиий бўёқ ҳали хира поэтик ҳарорат билан сайқал бериш лозим.

Бу камчиликлардан қатъий назар умуман олганда ёш шоир Т. Сулаймоннинг биринчи шеърий гулдастаси кўпчилик шеърхонларга манзур бўлди.

Ижод-изланиш демакдир. Ҳар бир ёш ижодкор буни ёддан чиқармасагина кўзлаган мақсадига етаолади. Т. Сулаймон ҳам изланишдаги ёш шоирдир. Шунинг учун китобхонлари ундан умиди катта. Бунинг учун:

Худди тошганидай дарёйи
азим.
Ҳар кун қўшиқ айтиб куйламоқ
лозим.

Ф. ИСМОИЛОВ.

ҚАНЧА ПАХТА ТАЙЁРЛАНДИ

XXII СЪЕЗД

ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ҲАҚИДА МАЪЛУМОТ

27 НОЯБРГАЧА

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Ишлаб чиқариш бошқармалари	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Қоп-қанорсиз топшириш
ТОШКЕНТ	0,06	107,28	145,15
Янгийўл	0,08	98,40	118,73
Янгиер	0,16	79,92	97,23
Чирчиқ	0,10	77,78	97,11
Сирдарё	0,17	63,07	86,74
РАЙОНЛАР			
ҚУЙИ ЧИРЧИҚ	0,07	120,71	129,21
ОРЖОНИКИДЗЕ	0,06	102,39	141,48
ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ	0,02	100,25	100,60
ЧИНОЗ	0,02	100,16	130,36
Ўрта Чирчиқ	0,16	89,58	109,15
Янгийўл	0,15	89,20	112,64
Янгиер	0,14	82,85	104,56
Пискент	0,06	82,27	98,64
Бекобод	0,18	76,51	89,41
Бўка	0,09	75,79	104,98
Сирдарё	0,19	70,73	100,82
Оққўрғон	0,08	63,05	77,61
Комсомол	0,17	61,99	81,92
Гулистон	0,11	50,29	66,53
ОБЛАСТЬ БЎЙИЧА	0,13	79,75	100,62

ЯХШИ ТАШАББУС ҚАНОТ ЁЗАДИ

(ЛИПЕЦК ОБЛАСТЬ МАОРИФЧИЛАРИНИНГ ИБРАТЛИ ИШЛАРИ)

□ □ □

Ҳа, липецклик мактаб ўқитувчилари янги, ибратли ташаббуснинг байроқдори бўлдилар, — дейди Ўзбекистон ССР Маориф министрининг ўринбосари ўртоқ К. Улаева. — Улар ўқитиш савиясини кўтаришнинг чинакам жонкуярлари бўлиб майдонга чиқдилар. Ўқувчига таълим беришдан асосий мақсад унга чуқур билим малакасини сингдиришдир. Липецклик ўқитувчилар худди ана шундай йўл тутмоқдалар. Бунинг учун аввало ўқитишнинг эскириб қолган усулидан воз кечилди. Бу усул ўқитувчига белгиланган темани атрофлича ўтиш учун кўпинча имкон бермасди. Чунки машғулот бошланиши олдидан албатта йўқлама қилинар, кейин уйга берилган вазифа сўралар, шундан сўнггина янги мавзуни ўтишга киришиларди. Шундай бўлгач, янги тема ўтиш учун оз вақт қолар эди. Бунинг устига айрим ҳолларда мавзу ўтиб тугатилмасданоқ қўнғироқ чалиниб қоларди. Бунда, бир томондан, ўқитувчининг кўнгли тўлмаса, иккинчидан ўқувчилар дарс темасини яхши ўзлаштириб олишмасди. Машғулотнинг ўзида синфдаги ҳамма ўқувчининг ўтилган темани пухтароқ ўзлаштиришига эришиш мақсадида липецклик педагоглар ўқитишнинг янги прогрессив формасидан фойдаланишга ўтдилар. Бунинг учун дарс бериш активлиги оширилди. Машғулот вақтида кўргазмали ўқув қуролларидан кенг фойдаланиш қатъий қилиб қўйилди. Ўқитувчи янги темани ўтади-да, бу мавзу қандай ўзлаштирилганлигини билиш мақсадида худди шу машғулотнинг ўзида ўқувчилар ўртасида савол-жавоб ташкил этади. Натижада ўқувчининг ўтилган дарсни уйда такрорлаши учун деярли эҳтиёж қолмайди.

— Бу билан ўқитувчига анча осонлик туғилса керак-а?

— Ҳам ҳа, ҳам йўқ, — суҳбатдошимиз сўзида давом этди. — Ҳа деганим шунинг учунки, ўқитувчи синф бўйича доим тўла ўзлаштиришга эришади. Бу турган гап, ҳар бир педагогга қувонч бахш этади, уни янада яхшироқ ишлашга руҳлантиради. Аммо, ўқитишнинг бундай намунали ташкил этиш аксарият ҳолда хамирдан қил суғиргандек осон кўчамайди. Ўқитувчини ўз устида кўпроқ ишлашга, ўз вазифасига нисбатан масъулият ҳиссини оширишга мажбур этади. Ахир, машғулотнинг ўзида ҳам темани батафсил тушунтириб бериш, ҳам ҳар бир ўқувчининг дарсдан олган билимини текшириб кўриш осон эмас-да!

Бу усулни ўрганиш мақсадида яқинда Ўзбекистонлик бир группа маориф ходимлари ташаббускорлар ҳузурида бўлдилар. Биз машъал ўқитувчиларнинг иш тажрибалари билан яқиндан танишиб, дарс структурасини қайтадан ташкил этиш юзасидан берган қимматли маслаҳатларидан баҳраманд бўлдик. Липецк область ўқитувчилар малакасини ошириш институтида ўтказилган суҳбат айниқса мароқли бўлди.

— Липецклик маорифчиларнинг ажойиб тажрибаси республикамизда қандай оммалаштирилмоқда?

— Машъал ўқитувчиларнинг ибратли ишлари республика мактабларида катта қизиқиш туғдирмоқда, — дея жавоб берди ўртоқ Улаева. — Ташаббусни оммалаштириш мақсадида Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги қатор тадбирлар белгилади. Шу йилнинг ноябрь-декабрь ойларида Липецкка бориб келган бригада аъзоларининг ўқитувчилар ўртасида суҳбатлари уюштирилади. Пойтахт мактабларида эса шу темага бағишланган суҳбатлар ўтказила бошланди.

Ҳозирги кунда область халқ маорифи бўлимларида ташаббус асосида амалга ошириладиган тадбирлар ишлаб чиқилмоқда. Шаҳар ва районларда тажриба асосида иш олиб борадиган мактаблар базаси ташкил этилади. Тошкентда бундай мактаблардан тўрттаси ишлайди. Уларнинг тажрибалари кейинчалик бошқа мактабларда ҳам қўлланилади. Тажрибаларни умумлаштириш учун ўқувчиларнинг қишки каникули вақтида район, шаҳар ва область мактаблари ўқитувчиларининг слётларини ўтказишга қарор қилинди.

Ҳозир мактаб-интернатларда ҳам янги дарс структураси пухта ўрганилмоқда. Пойтахтдаги намунали мактаб интернатлар базасида маориф министрлигининг инспекторлари ва методистлари, ўқитувчилар малакасини ошириш институтларининг ходимлари учун семинар-практикумлар ташкил этилади.

Янгилик истиқболи бўлса кенг тарқалади. Липецклик маорифчиларининг ўқитишни яхшилаш юзасидан амалга ошираётган ишлари чинакам истиқболга эга бўлган ажойиб ҳаракатдир. Шу боисданки, у ўзига шонли йўл топмоқда, қизғин қўллаб-қувватланмоқда. Ҳа, яхши ташаббус қанот ёзади.

А. АЛИЕВ.

ҲУНАР ЭГАЛАРИ

Ўғил-қизларимизни билимдон ва ҳунарманд қилиб етиштиришда Бекобод шаҳар мактабларида намунали ишлар қилинмоқда. Мана, шаҳардаги Ленин номли 3-мактаб. Бу мактаб ишлаб чиқариш таълимини берадиган 11 йиллик мактабга айлантирилган. Унда 970 бола таълим олади. Мактабда меҳнат таълими биринчи синфданоқ ўқувчиларга сингдирилиб борилади. Шундай қилиб 8-синфгача ўқувчилар ишлаб чиқариш таълимини мактабнинг ўзида оладилар. 9-, 10-, 11-синф ўқувчилари эса ўзлари танлаган касбни шаҳардаги саноат корхоналарида ўрганадилар.

Мактабнинг 11-синфида таълим олаётган ўқувчиларнинг ҳаммаси севган касблари юзасидан таълим олаётирлар. Жумладан, 14 қиз педагогика группасида ўқиётир. Булар бошланғич синфлар учун ўқитувчи бўлиб етишадилар. Бу ўқувчилар умумий таълим олиш билан бирга ҳафтада 3—4 марта педагогика билими бўйича алоҳида таълим оладилар. Малакали педагоглардан М. Абдураҳмонов, О. Гимронов ва бошқа ўртоқлар ўқитиш методикасидан машғулот ўтказадилар. Булар 11-синфни тугаллагач бошланғич синф ўқитувчиси деган гувоҳнома оладилар. Шу синфнинг ўғил болалари эса слесарлик, токарлик касбини эгалламоқдалар. Улар бу касбни мактабни ўз оталиғига олган цемент ремонт мастерскойида ўрганмоқдалар.

Мактабнинг 10-синфида таълим олаётган ўқувчилар эса бир қисми дурадгор бўлмоқчи, бир группа қизлар савдо ходимлари бўлиб етишадилар. Савдо ташкилотларида ишлаш учун маълум инструкцияга асосланиб машғулот ўтказилмоқда. Шаҳар савдо ташкилотларидан мутахассислар келиб, бу группага дарс берадилар. Мактабда иккита тўққизинчи синф мавжуд. Шулардан 18 қиз бичиш-тикишни ўрганишмоқда. Ўғил болаларга токарлик ва дурадгорлик касблари ўргатиляпти. Мактабнинг устахонасида қўли асбоб-ускунани ушлашга ўрганиб қолган бу ўқувчилар эндиликда мустақил ишлай оладиган, разрядли ҳунар эгаси бўлиб етишмоқдалар.

Ёш, қувноқ авлодимизнинг қўлини гул қилиб етиштираётган ҳозирги замон таълимимиздан мамнун бўласан киши.

Областимиз газетаси „ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ"га ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

Газета область қишлоқ хўжалиги, саноати, қурилиши, фан ва маданияти, санъати ва адабиёти ҳақида мақолалар, хушхабарлар бериб боради. Унинг саҳифаларида ҳикоя ва очерклар, қўшиқ ва шеърлар, репортаж ва лавҳалар, фельетон ва ҳажвлар ўқийсиз. Газетада ҳаёт кўзгуси бўлган фотосуратлар бўлади. Қизиққан саволларингизга газетадан жавоб олишингиз мумкин.

Ҳамкасбларнинг ютуқлари билан танишай, янгиликлардан бохабар бўлай десангиз, «Тошкент ҳақиқати»га 1963 йил учун ёзилишни унутманг.

Обуна баҳоси: бир ойга — 44 тийин, уч ойга — 1 сўм 32 тийин, 6 ойга — 2сўм 64 тийин, 12 ойга — 5 сўм 28 тийин.

Обуна — «Союзпечать» бўлимларида, алоқа бўлимлари ва конторaларида, шунингдек корхона ҳамда муассасалардаги жамоатчи вакиллар, шаҳар ва қишлоқ почтальонлари томонидан қабул қилинади.

Телевизор

28 НОЯБРДА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Моҳир қўллар** (мактаб ўқувчилари учун). 18.20 — **Телевизион янгиликлар**, 18.40 — **30 ёш тўлган кунда** номли бадиий фильм.

Рус тилида: 20.05 — **Здоровье** телевизион журнали. 20.55 — **Телевизион янгиликлар**, 21.15 — **СССР халқ артисти И. М. Москвин** («Совет театри усталари» циклидан). эшиттириш охирида — **Реклама ва эълонлар**).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/XI да **Севилья сартароши**, 29/XI да **Чио-Чио-Сан**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/XI да **Мирзо Улуғбек**, 29/XI да **Тобутдан товуш**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/XI да **Алпомиш**, 29/XI да **Тошболта ошиқ**.

Кино

Қўтон — «ВАТАН», «МИР», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Севги кунлари — «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Гусар қиссаси — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Сиҳрли гул — «ВАТАН» (эрталаб соат 10, 11-40, кундуз 1-20 ва кеч 8-50 минутда).

Хўжа Насриддин саргузаштлари — НАВОИЙ номли (кундуз соат 3-20 ва кеч 6-50 минутда).

Яна учрашгунча — «СПУТНИК» (эрталаб соат 10 да), «МОСКВА» (эрталаб 10, кундуз 2, кеч 6 ва 10 да).

ҚЎШИҚЛАР

Қўшиқ гоҳ туғилади
Қўшиқликка муносиб,

Қўшиқ гоҳ туғилар-у
Яшаш бўлмайди насиб.

Дилпарчам, сени асраб
Жон кўзида улғайдим,

Сўз эдинг «ҳавас» деган
Энди шеър қилиб айтдим.

Фарзанд бўлиб туғилдинг
Томчи бердим юракдан,

Ҳис бердим, олов бердим
Қанот бердим тилакдан.

Тоғлардан виқор олдим,
шаффофликни чашмадан,

Нилуфар нафислигин
Топгунча ҳеч шошмадим.

Нафармон булутлардан
Учқурлик ҳам сўрадим.

Юлдузлардан кўз қилсам,
Ҳосил бўлар муродим...

Тинчлик бермай кўксимда
Чайқаларding кундуз-тун,

Қоғоз узра йўлладим,
Мана, сени бус-бутун.

Оқ йўл сенга азизим,
Излаб энди ўрнинг топ.

Сендан баҳра олсинлар,
Бўлгин гўё бир офтоб.

Дилпарчам, юксал энди
Булутлардан енгил уч,

Юракдан парчасан-ку
Қалбларга кир, яйра, қуч.

Дўстларим хонасига
Оромбахш ел бўлиб кир,

Ел эмас, мавжинг билан
Бутун бир эл бўлиб кир,

Ва тирик юраклардан
Бир умрга ўрин ол,

Қўшиқ бўлиб туғилдинг,
Энди қўшиқ бўлиб қол!

Раззоқ АБДУРАШИДОВ.

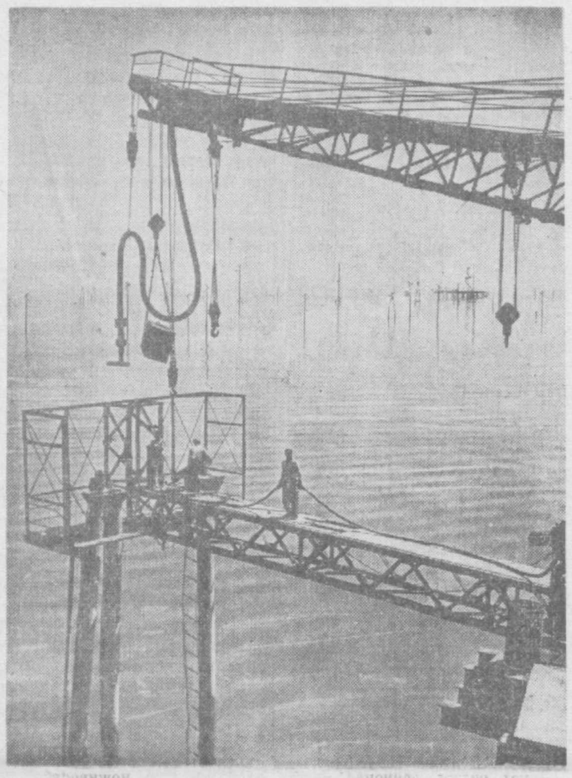

Озарбайжон ССР Песчаний ороли районида денгиз темир-бетон эстакадаси қурилмоқда. Бу темир-бетон «кўча» ўн метр баландликда Каспий бўйлаб ярим километрдан ортиқ масофага чўзилади. Эстакада ёнида зичлаштириб пармалайдиган ва темир-бетон конструкцияларидан тайёрланган иккита майдонча монтаж қилинади. Уларнинг ҳар бирида тўрттадан чуқур қия қудуқлар кавланади. Суратда: денгиз темир-бетон эстакадаси иккинчи пролётининг қурилиши.

Я. Халилов фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

СПОРТ

МОТ ВА ДУРАНГ

«Пахтакор» стадионининг шахмат-шашка клубида Тошкент биринчилиги учун шахматчиларнинг сўнгги ярим финал мусобақаси бошланди. Уйинлар швейцарча система бўйича ўтказилмоқда, яъни биринчи турдан сўнг ғолиблар ғолиблар билан, ютқазганлар ютқазганлар билан ўйнамоқда.

Биринчи турда кекса шахматчи С. Хожибеков билан биринчи разрядли ёш спортчи Д. Нуралиев учрашди. Хожибеков руҳини қурбон қилиб ғалабага эришди. Мастерликка кандидатлар В. Харламов ва Л. Баренбаум ўйинни дуранг қилишди. Биринчи разрядли Г. Лазарев мастерликка кандидат Е. Мухинни, ёш шахматчи К. Яхшибоев В. Почебнини мағлубиятга учратди.

И. БИРБРАГЕР.

КИФТИ ЕРГА ТЕГМАГАНЛАР

«Меҳнат резервлари» марказий Советининг шахсий биринчилиги учун Тбилисида бўлган мусобақадан Тошкент паҳлавонлари муваффақият билан қайтиб келдилар. Пойтахтимизнинг эркин курашчиси спорт мастери А. Ванюхин ўрта вазнлик полвонлар ўртасида учинчи марта чемпионликни қўлга киритди. Қолган уч спортчимиз ҳам ёмон қатнашмади. Б. Вергун иккинчи ўринни, В. Потехин ва С. Насимов тўртинчи ўринни эгаллади. Тошкентлик курашчилардан Б. Вергун ва С. Насимов СССР спорт мастери нормативини бажардилар.

Л. ПЬЯНЦЕВ.

ДИПЛОМАТ НИҚОБИДАГИ ЖОСУС

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИДА

СССР Ташқи ишлар министрлиги 5-Европа бўлимининг мудири С. Т. Аставин 26 ноябрда Грециянинг Москвадаги муваққат ишлар вакили И. Дзунисни қабул қилиб, унга қуйидаги баёнотни берди:

Мўътабар совет органлари СССР Ташқи ишлар министрлигига шуни маълум қилдиларки, Грециянинг Москвадаги элчихонасининг иккинчи секретари Моливиатис ўзининг СССРда туришидан чет давлатнинг дипломатик ходимига хос бўлган статусга тўғри келмайдиган ишлар қилиш учун фойдаланмоқда.

Моливиатис ўзининг мавқеидан суистеъмол қилиб, СССРга қарши қаратилган жосуслик фаолияти билан шуғулланиб келган ва шу мақсадда бу ишга гражданлиги бўлмаган ва Тошкентда яшаб турган А. Х. Бабковни (унинг яна бир фамилияси Бапкас), Қозоғистон ССРнинг Кентов шаҳрида яшаб турган совет граждани Г. К. Химанидисни ва Греция граждани Г. Д. Пападопулосни тортган.

Бабков шу йил июль ойида Греция элчихонасига келганида Моливиатис Бабков билан жиноий алоқа боғлаб, унга жосуслик топшириқларини бажариб туришни таклиф қилган. Моливиатис июль ойида Бабков билан учрашмоқ учун Тошкентга борган ҳамда унга жосуслик материалларини тўплаб юбориб туришда конспирацияга риоя қилиш тўғрисида йўл-йўриқлар берган.

Моливиатис Химанидисга ва Пападопулосга ҳам советларга қарши характердаги материалларни тўплашни топширган. Моливиатиснинг топшириғига биноан, Химанидис Совет Иттифоқига қарши туҳмат гаплар ёзилган адабиётларни Қозоғистон ССР территориясида яшовчи греклар орасида, шу жумладан совет гражданлари орасида ҳам тарқатиш билан шуғулланган.

Юқорида баён қилинганларга биноан, СССР Ташқи ишлар министрлиги Моливиатиснинг СССРга қарши қаратилган ва рухсат этилмаган иш билан шуғулланганлиги ҳақида қатъий норозилик билдиради. унинг бундан буён Москвада туриши матлуб эмас деб ҳисоблайди ва Моливиатисни Совет Иттифоқидан дарҳол жўнаб кетиши учун чоралар кўришни элчихонадан илтимос қилади».

БИЛДИРИШ

30 ноябрь жума куни Тошкент шаҳар ишчи мухбирлари университети ўз машғулотларини бошлайди. (Иккинчи ўқиш йили) Машғулот кеч соат 6 да бирлашган нашриётнинг қизил бурчагида (Правда Востока кўчаси, 26-уй, 4—қават, 94-хонада бўлади).

РЕКТОРАТ.

МАРСДА НИМА БОР?

В. В. ФЕДИНСКИЙ, профессор

Космик кема Марсга томон муваффақиятли равишда учиб бормоқда. Қрим астрофизика обсерваториясидаги катта совет телескопи Ердан ҳозир бирнеча миллион километрдан кўпроқ узоқлашган «Марс-1» станциясини фотография билан суратга олди.

Метеоритларни текшириб ном чиқарган совет мутахассиси, физика-математика фанлари доктори профессор В. В. Фединский ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди:

— Сирли Марс планетасигача бўлган масофа қисқариб бормоқда. Совет кишиларининг қаҳрамонона меҳнати билан яратилган ва Коинотнинг чексиз ичкарисига кириб бораётган космик кема бизга у ердан ажойиб янгиликлар олиб келиши лозим.

Марс планетасининг сирини билмоқ учун шу вақтгача ўтказилган визуал кузатишлар, спектрал анализларнинг ва бошқа астрономик тадқиқотларнинг маълумотлари, шунингдек физика, биология ва бошқа фанларнинг умумий назарий қоидалари олимларнинг Марсдаги физик шароитни тахмин қилишларига ва бу планетада ҳаёт борлиги ҳақидаги фаразларга баҳо беришларига асос бўлди.

Марсдаги бу шароитлар Ердаги шароитлардан фарқ қилади. Аввало, Марс планетасининг ҳажми Ерникидан икки баравар кам, шу сабабли Марснинг ички қатламларидаги босим бизнинг планетамизнинг ичидаги босимдан анча кам. Шунинг учун ҳам Марснинг ичида тиғиз ядро вужудга келган эмас, аммо Ер юзасидан 2900 километр чуқурликда бундай тиғиз ядро бор.

Шу жиҳатдан қараганда Марс Ойга ўхшайди ва Марснинг магнит майдони Ернинг магнит майдонидан кўп марта кучсизроқ бўлиши эҳтимолдан холи эмас. Марс юзасидаги оғирлик кучи Ердагидан кам, шу сабабли Марснинг ичидаги тектоник кучлар ва вулкан кучлари, шунингдек планетага тушаётган метеорларнинг зарблари Марсда жуда баланд тоғ тизмаларини, платоларни ва катта кратерларни вужудга келтириши лозим.

Ойда ҳам шунга ўхшаш ҳолларни кўрамиз. Ойдаги тоғ чўққилари унинг юзасидан қарийб 10 километр баландликка кўтарилган, Ойдаги кратерлар оғзининг диаметри эса 200 километрга бориб етади. Марсга Қуёш нури ёнбошидан тушиб ёритиб турганида у яқиндан туриб фотография ёрдами билан суратга олинадиган бўлса, бу суратлар бу планета юзасидаги рельефнинг қандайлигини кўрсатиб бериши лозим. Бундай суратлар фақат Ернинг қиёфасинигина эмас, шу билан бирга Қуёш системасидаги ҳамма планеталарнинг ҳам қиёфасини шакллантирувчи тектоник жараёнларнинг моҳиятини билиш учун жуда катта аҳамиятга эга бўлади. Бу эса, Ернинг ривожланиш тарихини ва қонуниятларини, Ер қобиғини ва унда фойдали қазилмалар қандай пайдо бўлганлигини равшанроқ тасаввур этишга ёрдам беради.

Космик кема «Марс-1» мўлжалга етиб боргунча узоқ йўлни босиб ўтиши керак. Унинг йўлида ҳар хил тасодифлар учраши, у метеоритлар билан тўқнашиб қолиши мумкин. Бироқ, космик кема Қуёшдан қанча кўп узоқлашса, унинг метеоритлар билан учрашув имконияти шу қадар камаяди ва метеоритларнинг нисбатан тезлиги, бинобарин эса, тўқнашишнинг емирувчи энергияси ҳам шу қадар камаяди. Шу жиҳатдан қараганда, Марсга томон бораётган космик кема Қуёш системасининг ичида бораётган кемаларга қараганда, масалан, Венерага томон бораётган кемага қараганда яхшироқ шароитга эгадир, чунки Қуёш системасининг ичида метеоритлар кўпроқ бўлади ва уларнинг емириш энергияси ҳам ортаберади.

Совет кишилари космик кемамизнинг Марс планетасига учиб бораётганлигини зўр эътибор бериб кузатмоқдалар. Бу янги муваффақият совет фанининг энг катта тантанаси ва социалистик тузумимизнинг энг катта ғалабасидир!

Ж. КЕННЕДИ БАЁНОТИ

ВАШИНГТОН, 27 ноябрь. (ТАСС). Қуролсизланиш масаласи билан шуғулланувчи 18 давлат комитети Женевада ўз ишини яна бошлаб юборганлиги муносабати билан АҚШ президенти Ж. Кеннеди баёнот эълон қилди. АҚШ президенти «қуролсизланишга доир дастлабки чоралар хусусида жиддий музокаралар дарҳол бошлаб юборилади», деб умид билдирди. Бу дастлабки чоралар, деди президент, «агар дарҳол амалга оширилганида эди, халқаро хавфсизликни анча мустаҳкамлаган ва қуролсизланиш соҳасида янада илгари силжиш истиқболини яхшилаган бўлур эди». «Энг муҳими шуки, дейди президент, бу музокаралар олға силжиши керак ва конкрет муваффақиятлар қўлга киритилиши лозим».

ПИШИҚ УЙЛАР

ПЕКИН, 26 ноябрь. (ТАСС). Хэнань вилоятининг қишлоқларида темир-бетон конструкциялардан уй-жойлар қуриш муваффақиятли ўзлаштирилмоқда. Конструкцияси жиҳатидан содда ва нисбатан тежамли бўлган бу материаллардан маҳаллий аҳоли бажони-дил фойдаланмоқда.

Халқаро аҳвол

СССР Сомалига қарашмоқда

МОСКВА, 26 ноябрь. (ТАСС). Совет Иттифоқи «Мамлакатни боқувчи» Жуба дарёси водийсида иккита йирик давлат хўжалигини ташкил этишда Сомалига ёрдам бермоқда. Бу хўжаликлар лойиҳасининг бош инженери А. Никольская бошчилигида «Гипроводхоз» институтининг бир группа ходимлари самолётда у ерга жўнаб кетдилар. Совет мутахассислари сомалиликлар билан биргаликда хўжаликларни қаерда ташкил этишни узил-кесил белгилайдилар ва уларнинг қандай самара беришини аниқлаш учун текширишлар ўтказадилар.

Бу хўжаликларнинг ҳар бири тахминан беш минг гектар майдонни ишғол қилади ва пахта ҳамда эфир-мойли экинлар экишга ихтисослаштирилади. Лойиҳада уй-жой бинолари, посёлкалар, идора бинолари, мактаб, пахта тозалаш заводи қуриш кўзда тутилган. Суғорув системаси қуриш ҳам мўлжалланмоқда.

Совет Иттифоқи Африкадаги бу республиканинг давлат хўжаликлари учун машина-ускуналар, қишлоқ хўжалик машиналари етказиб беради деб кўзда тутилмоқда.

Хўжаликларнинг лойиҳаларини тузиш келгуси йилда тугалланади.

БИРИНЧИ МАРТА

ТОКИО, 26 ноябрь. (ТАСС). Бугун бу ерда Осиё ва Океания мамлакатларининг социал таъминот юзасидан биринчи халқаро конференцияси очилди. 1 декабргача давом этадиган конференцияда Бирма, Исроил, Эрон, Туркия, Филиппин, Япония ва бошқа мамлакатлардан юздан ортиқ делегат қатнашмоқда. Конференцияда РСФСР социал таъминот министри Л. П. Ликова (делегация бошлиғи), Ўзбекистон ССР социал таъминот министри В. С. Содиқова ва Тожикистон ССР социал таъминот министри А. Р. Раҳимовалардан иборат Совет Иттифоқи делегацияси қатнашмоқда.

Конференция қатнашчилари олти кун мобайнида иш тажрибаси билан ўртоқлашадилар. Осиё ва Океания мамлакатларида социал таъминотнинг аҳволи ва уни яхшилаш билан боғлиқ бўлган бир қанча масалаларни муҳокама қиладилар. Япониядаги бир қатор медицина муассасалари ва социал таъминот органларининг иши билан танишадилар.

93 МИНГ ИШСИЗ

ЛОНДОН, 26 ноябрь. (ТАСС). Кеча Глазгода оммавий митинг бўлиб ўтди. Бу митинг Шотландияда ишсизликнинг ўсишига қарши норозилик юзасидан тред-юнионларнинг Шотландия конгресси томонидан ташкил қилинди.

Митингда сўзга чиққан тред-юнионлар Шотландия конгрессининг раиси Дэвид Лоудер ҳозирги вақтда 93 минг шотландиялик ишсиз эканлигини айтди. Шотландия касаба союзлари, деди у, меҳнаткашларнинг ҳаётий ҳуқуқлари учун курашишга қатъий бел боғлагандирлар.

Джеральд Велч — Пентагон боқиб семиртирган ҳамда қўғирчоқ нгодиньдьемчилар режимини қўллаб-қувватлаш ва ватанпарварларни жазолаш учун Жанубий Вьетнамга юборилган жуда кўп қотиллардан биридир. Америка Қўшма Штатлари, Жанубий Вьетнамга ҳозирнинг ўзидаёқ 11 мингдан ортиқ ўз ҳарбий хизматчиларини, жуда кўп миқдорда ҳарбий техника ва аслаҳа-анжомларни юборган. Жазоловчилар фақат ватанпарварларнинг отрядларига қарши кураш олиб бориш билан чекланиб қолмаётирлар. Улар тинч аҳолини ҳам аямай қирмоқдалар.

Мана, Джеральд Велч ҳам қўлидаги автомат билан вертолётдан туриб, Сайгондан 78 миля жанубда жойлашган Винь-Бинь вилоятидаги тинч аҳолини овламоқда. Бироқ, мамлакатда ватанпарварлар ҳаракати тобора кенгайиб бормоқда ва бу ҳаракат нгодиньдьемчи ва америкалик жаллодлар учун борган сайин сезиларли кучга айланмоқда. Вақти келиб қасосчи ватанпарварларнинг ўқи Джеральд Велчни ҳам йиқитади.

ЮПИ-ТАСС фотоси.

Ҳар ердан бир шингилдан

● Прагадан хабар беришларича, йил бошидан буён Чехословакия-Совет дўстлиги союзига 100.000 дан ортиқ киши янгидан аъзо бўлиб кирган.

● Болгарияда ишлаб чиқарилган станок ва машина-ускуналар 34 дан кўпроқ чет мамлакатларнинг корхоналарида ишлаб турибди. Болгария шу йилнинг ўзидагина металл қирқадиган станокларнинг 2.480 тасини экспорт қилди.

● Ғарбий Германиянинг Сувайдияда (шарқи-шимолий Сурия) нефтни қидириш ишларини олиб бораётган «Конкордия» компанияси 85 араб ишчисини ишдан бўшатди. Ишчиларни ўз бошимчалик билан бўшатиш Сурияда нефть чиқариш бўйича концессияга эришиш мақсадида бу компаниянинг Сурия ҳукуматига кўрсатаётган қўпол тазйиқи деб ҳисобланмоқда.

● Ғарбий Венгрия территориясида кейинги кунларда қор бўронлари юз берди. Баъзи районларда қорнинг қалинлиги бир метрдан ошиб кетди. Қор босиб кетганлиги натижасида кўпгина линияларда темир йўл ва автомобиль ҳаракати вақтинча тўхтатилди.

● Японияда ҳар 9 минутда ёнғин чиқиб туради. Мамлакатда шу йилнинг биринчи ярми мобайнида 29.000 га яқин ёнғин рўй берди. Ана шу ёнғинлар натижасида 553 киши ҳалок бўлди.

● Ғарбий Германиянинг Кельндаги саноат институти берган маълумотларга қараганда, 1961 йил октябрь ойидан 1962 йил сентябрь ойигача Германия Федератив Республикасида нарх-наво ўрта ҳисобда 3,5 процент ошган. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг нархи айниқса қимматлашган. (ТАСС).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

Бугун ва ҳар куни

УКРАИНА ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ

ва Удмуртия АССРда хизмат кўрсатган артист

ИВАН КУДРЯВЦЕВНИНГ

ажойиб айиғи **Гоша** билан

ГАСТРОЛЛАРИ

Цирк майдонида қизиқчилардан **Байда, Копит, Кравцов** ва **Казаченколар** томоша давомида қатнашади.

Билетлар эрталаб соат 11 дан сотилади.

Томоша кеч соат 7 яримда бошланади.

1962 йил 7 декабрь кундуз соат 2 да, Тошкент политехника институтининг химия-технология факультети советида (Ўзбекистон кўчаси 25-уй).

Л. М. Ботвина

техника фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Совуққа чидамли юпқа черепица олиш шартлари ва уни пиширишдаги физик-химик процессларни текшириш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари — 25885. Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият саноат ва транспорт бўлимлари — 33786. Секретариат — 34808 Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 14382. Нашр. Р. 1733.